Nr. 63 (15.153). Lwów, poniedziałek 20. marca 1939. Rok LX.
Ч. 63 (15.153). Львів, понеділок 20. березня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO
Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504 060
„ Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Уряд Карпатської України

не погодиться на капітуляцію.

СІЧОВИКИ ЗДОБУЛИ МАДЯРСЬКИЙ ПАНЦИРНИЙ ПОЇЗД.

Прага, 18. III. 11 год. вночі.
(Телефоном від власного кореспондента).

На основі останніх телеграфічних і телефонічних реляцій з Мармароського Сиготу із з Пряшева вдалося мені дотепер зібрати такі інформації: У східній частині Карпатської України тривають дальше незвичайно завзяті бої Січового війська з мадярами. Команду над цілістю операцій із українського боку перебрав дотеперішний командант хустської групи пОЛК. СЕРГІЙ ЄФРЕМОВ, БУВШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ, ПІЗНІШЕ ЧЕСЬКИЙ СТАРШИНА, ВІДОМИЙ З ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПАРТИЗАНКИ З 1920—21 РОКУ. В ЙОГО ШТАБІ ЗНАХОДИТЬСЯ ТАКОЖ ҐЕНЕР. ВСЕВОЛОД ПЕТРІВ, ЩО В ОСТАННЬОМУ ЧАСІ БУВ УЧИТЕЛЕМ РУХАНКИ В ХУСТСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ ТА СОТНИК ІНЖ. КАРАТНИЦЬКИЙ. ЗА ХУСТ ІДУТЬ ВСЕ ЩЕ ЗАПЕКЛІ БОЇ. ВЧОРА ВЕЧОРОМ ПЕРЕХОДИЛО МІСТО ДВІЧІ З РУК ДО РУК. НАЙБІЛЬШЕ КРІВАВИЙ БІЙ ЗА ХУСТ МАВ МІСЦЕ ВЧОРА ВІД ГОДИНИ 4.30—6-ої ВЕЧЕРОМ, В ЯКОМУ ВПАЛО СОТКИ ВБИТИХ І РАНЕНИХ. КАРПАТО-УКРАЇНСЬКІ ЧАСТИНИ ВЗЯЛИ БАГАТО ПОЛОНЕНИХ І ЗДОБУЛИ ЗА ХУСТОМ МАДЯРСЬКИЙ ПАНЦИРНИЙ ПОЇЗД. ТОЙ ПОЇЗД ПРИСТОСУВАЛИ ВІДРАЗУ ДО БОЮ З МАДЯРАМИ. НИНІ РАНО ПОЧАЛИСЯ ЗНОВУ БОЇ ЗА ХУСТ, АЛЕ ДО ПОЛУДНЯ ТРИМАЛИСЯ ТАМ МАДЯРИ ЗА ВИЇМКОМ ЗАМКОВОЇ ГОРИ, ЩО Є ВСЕ ЩЕ В РУКАХ КАРПАТО-УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬК. У Хусті є багато раненого цивільного населення. Люди сидять по пивницях, місто наче вимерло. Хустський відтинок боронить два курені, значить коло два тисячі людей. Також бої в районі Іршави тривають. Перші сутички на півночі вже почалися. Боєві операції дуже утруднює велика сніжна заметіль і морози що доходять там до кільканацятьох ступнів. Зі стратегічного боку це було б для них добре, якби стрільці мали зимовий виряд. Тимчасом більшість січовиків не має теплої одежі та обуви. Боротьба в таких умовинах це дійсно доказ великого геройства і безмежної любови рідної землі. Це признають загально чужинні журналісти у Празі і зрештою ціла публична чеська опінія, яка при тому не освідомлює собі навіть ганебної ролі, яку відіграло в карпато-українській трагедії чеське військо.

УРЯД КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ПЕРЕБУВАЄ ДАЛЬШЕ У ВЕЛИКІМ БИЧКОВІ КРІМ ПРЕЗИДЕНТА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ О. Д-РА А. ВОЛОШИНА. ПРО ПРЕЗ. О. Д-РА ВОЛОШИНА ПОЯВИЛИСЯ ДВОЯКОГО РОДА ВІСТКИ, ЯКИХ ПРАВДИВІСТЬ НЕ ВДАЛОСЯ МЕНІ ДОСІ ПРОВІРИТИ. ОДНА ІНФОРМАЦІЯ З МАРМАРОСЬКОГО СИГОТУ КАЖЕ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ ВОЛОШИН ПЕРЕБУВАЄ ДАЛЬШЕ У ВЕЛИКІМ БИЧКОВІ РАЗОМ З УРЯДОМ; ДРУГА З БУКАРЕШТУ, ЩО ПЕРЕЇХАВ САМЕ ДО СИГОТУ, ДЕ ЗРОБИВ НА НЬОГО НАВІТЬ НЕВДАЧНИЙ РЕВОЛЬВЕРОВИЙ АТЕНТАТ МАДЯРСЬКИЙ АГЕНТ.

У ВЕЛИКОМУ БИЧКОВІ ПЕРЕБУВАЄ ТЕЖ ЕПИСКОП НЯРАДІЙ ЗІ СВОЇМ СЕКРЕТАРЕМ О. РЕШЕТИЛОМ ТА ПРОТОІГУМЕНОМ ОО. ВАСИЛІЯН О. БУЛИКОМ.

У складі особистої оборони президента Волошина знаходиться — здається — одинокий чех, що до кінця остався вірний карпато-українській справі, командант жандармерії підполк. Ваха.

Справами уряду кермує мін. Перевузник. Між іншим уряд Карпатської України знову вислав протестаційні телеграми до мадярського реґента Гортія і мін. Чакія домагаючись припинити дальший розлив крови та віддати справу під розгляд арбітражних держав. На ніяку капітуляцію карпато-український уряд не погоджується.

Окремі телеграми вислав уряд до ряду держав европейських протестуючи проти мадярського нападу та проти масакри мадярами карпато-українського населення. МАДЯРИ ДІЙСНО ПОВОДЯТЬСЯ В ОКУПОВАНИХ НИМИ ОБЛАСТЯХ НЕЗВИЧАЙНО ЖОРСТОКО. В ПЕРЕЧИНІ ПОВІСИЛИ ДОТЕПЕР 10 ЛЮДЕЙ, А В ДОМАНИНЦЯХ І СВАЛЯВІ КІЛЬКАНАЦЯТЬ. НАЙБІЛЬШЕ ЗВІРСТВА ВИЯВЛЯЮТЬ ВОНИ СУПРОТИ КОЛИШНІХ ГАЛИЦЬКИХ ЕМІҐРАНТІВ, ЩО ВІД 20 ЛІТ ОСІЛИ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ І ЗДОБУЛИ ТАМ ГРОМАДЯНСТВО. З МИХАЙЛІВЦІВ НА ПРЯШІВЩИНІ ПРИЙШЛИ НИНІ ВІСТКИ, ЩО ТАКОЖ У ЗАХІДНІЙ ЧАСТИНІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ОБОРОНА НАСЕЛЕННЯ І ОКРЕМИХ СІЧОВИХ ЧАСТИН ПЕРЕД МАДЯРАМИ ЗНОВУ ПРИБРАЛА НА СИЛІ. І ТАК БІЛЬША ПАРТИЗАНСЬКА ГРУПА З МІН. КЛОЧУРАКОМ НА ЧОЛІ ОПЕРУЄ З УСПІХОМ У РАЙОНІ ВЕЛИКОГО БЕРЕЗНОГО.

Окрему сторінку історичної траґедії Карпатської України творить евакуація до Словаччини. Нема слів для ганебної поведінки словаків супроти евакуованих. У першу чергу їх грабують, шукаючи грошей і дорогоцінностей. Людей голодних і обідраних мучать дошкульними ревізіями хоча це втікачі, які евентуально привезли гроші, але їх невивозять. Тому виправдування девізовими приписами тут ні при чому. Евакуовану учительку Риндиківну роздягнули до нага, лікареві д-рові Іванові Вовкові забрали всі гроші залишаючи йому тільки 450 корон. Таких випадків безліч. Про якунебудь акцію звичайного милосердя супроти втікачів нема що й говорити. Представництво уряду Карпатської України у Празі дістало нині нпр. таку телеґраму: зі Снини за Гуменним на Пряшівщині:

„С. О. С. — 500 українських січовиків з Карпатської України залишило край та еміґрувало на Словаччину. Знаходяться в таборі Камениця над Сірахою. Головно студенти та студентки торговельної академії. Алярмуйте громадянство. Збирайте поміч, потребують обуви, одягів і харчів. Є хорі і ранені. Негайно інтервенюйте в німецькому посольстві, щоб нас не завернули назад. Помочі потрібно негайно. Командант округи сотн. Клименко".

Що-ж торкається справи видачі, то мадяри дійсно зажадали від словаків видачі еміґрантів, що таки словаки задумують виконати викидаючи ограблених у мадярські руки. Представництво уряду Карпатської України у Празі, негайно інтервеніювало в німецькому посольстві та крім того звернулося до словацького уряду з протестом.

Нині Ваш кореспондент мав нагоду говорити з кількома утікачами, що приїхали до Праги з транспортом чеських жандармів та урядників зі Сваляви на Стрий—Львів—Краків до Моравської Остравии. Люди перемерзлі, залякані і голодні, але їх не грабували по дорозі. Оповідають такі речі: Втікали зі Сваляви майже в тому, що мали на собі. Чехи всю дорогу дошкулювали їм та з насолодою денунціювали. Вислідом денунціяцій було кілька арештувань. Між ін. арештували старого радн. Комаринського, стрийка шефа пропаґанди Карпатської України. Нині вночі, завтра і в дальші дні сподіються тат дальших транспортів еміґрантів також зі Словаччини. У Празі завязався вже комітет допомоги тим нещасливцями, у склад якого ввійшли представники всіх українських еміґраційних товариств.

ПРЕМ. РЕВАЙ ПЕРЕБУВАЄ ДАЛЬШЕ У ВІДНІ, ДЕ ЙОМУ НЕ ВДАЛОСЯ ТАКИ ДІСТАТИ РОЗМОВИ З МІН. РІББЕНТРОПОМ. НИНІ КАРПАТСЬКА УКРАЇНА ЛЕЖИТЬ ПОЗА ОБСЯГОМ ЗАЦІКАВЛЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ ПОЛІТИКИ. ТОМУ ПРЕМ. РЕВАЙ ПРИЇЗДИТЬ МАБУТЬ ВЖЕ ЗАВТРА ДО ПРАГИ.

Роман Голіян.

Український протинаступ на Севлюш.

Після здобуття Хусту січовики здобули ще 6 громад над Тисою та перейшли до протинаступу на Севлюш. Якщо вдасться відібрати мадярам Іршаву, українські частини поведуть наступ на Севлюш також з північного заходу. Після втрати Хусту мадяри відступили в паніці.

Бої на вулицях Хусту.

Польські часописи подають у телеграмах з Букарешту, що через румунський кордон перейшло коло 3.000 військових утікачів (здебільша чехи і трохи січовиків) та 5.000 цивільних осіб. Вони оповідають, що перед приходом мадярів дійшло в Хусті до бою між січовиками й чехами, в якім 30 осіб згинуло і 60 ранено. Згинув м. ін. репортер одного американського тижневика Лисюк, який недавно приїхав до Хусту, щоб фільмувати відкриття карпатоукраїнського сойму.

Чехи уможливили мадярам здобуття Хусту.

Причиною упадку Хусту був пролім фронту під Королевом, що його спричинили чеські частини (3 куріні піхоти, 3 батерії та 2 поїзди), які підчинилися українському командуванню, але в останній хвилині відступили в напрямі Румунії. Українці поззброїли їх.

ПО КОНФІСКАТІ НАКЛАД

Nr. 63 (15.153). Lwów, poniedziałek 20. marca 1939. Rok LX.
Ч. 63 (15.153). Львів, понеділок 20. березня 1939. Рік LX.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Уряд Карпатської України

не погодиться на капітуляцію.

СІЧОВИКИ ЗДОБУЛИ МАДЯРСЬКИЙ ПАНЦИРНИЙ ПОЇЗД.

Прага, 18. III. 11 год. вночі.
(Телефоном від власного кореспондента).

На основі останніх телеграфічних і телефонічних реляцій з Мармароського Сиготу та з Пряшева вдалося мені дотепер зібрати такі інформації: У східній частині Карпатської України тривають дальше незвичайно завзяті бої Січового війська з мадярами. Команду над цілістю операцій із українського боку перебрав дотеперішний командант хустської групи пОЛК. СЕРГІЙ ЄФРЕМОВ, БУВШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ, ПІЗНІШЕ ЧЕСЬКИЙ СТАРШИНА, ВІДОМИЙ З ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПАРТИЗАНКИ З 1920—21 РОКУ. В ЙОГО ШТАБІ ЗНАХОДИТЬСЯ ТАКОЖ ҐЕНЕР. ВСЕВОЛОД ПЕТРІВ, ЩО В ОСТАННЬОМУ ЧАСІ БУВ УЧИТЕЛЕМ РУХАНКИ В ХУСТСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ ТА СОТНИК ІНЖ. КАРАТНИЦЬКИЙ. ЗА ХУСТ ІДУТЬ ВСЕ ЩЕ ЗАПЕКЛІ БОЇ. ВЧОРА ВЕЧОРОМ ПЕРЕХОДИЛО МІСТО ДВІЧІ З РУК ДО РУК. НАЙБІЛЬШЕ КРІВАВИЙ БІЙ ЗА ХУСТ МАВ МІСЦЕ ВЧОРА ВІД ГОДИНИ 4.30—6-ої ВЕЧЕРОМ, В ЯКОМУ ВПАЛО СОТКИ ВБИТИХ І РАНЕНИХ. КАРПАТО-УКРАЇНСЬКІ ЧАСТИНИ ВЗЯЛИ БАГАТО ПОЛОНЕНИХ І ЗДОБУЛИ ЗА ХУСТОМ МАДЯРСЬКИЙ ПАНЦИРНИЙ ПОЇЗД. ТОЙ ПОЇЗД ПРИСТОСУВАЛИ ВІДРАЗУ ДО БОЮ З МАДЯРАМИ. НИНІ РАНО ПОЧАЛИСЯ ЗНОВУ БОЇ ЗА ХУСТ, АЛЕ ДО ПОЛУДНЯ ТРИМАЛИСЯ ТАМ МАДЯРИ ЗА ВИЇМКОМ ЗАМКОВОЇ ГОРИ, ЩО Є ВСЕ ЩЕ В РУКАХ КАРПАТО-УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬК. У Хусті є багато раненого цивільного населення. Люди сидять по пивницях, місто наче вимерло. Хустський відтинок боронить два курені, значить коло два тисячі людей. Також бої в районі Іршави тривають. Перші сутички на півночі вже почалися. Боєві операції дуже утруднює велика сніжна заметіль і морози що доходять там до кільканадцятьох ступнів. Зі стратегічного боку це було б для них добре, якби стрільці мали зимовий виряд. Тимчасом більшість січовиків не має теплої одежі та обуви. Боротьба в таких умовинах це дійсно доказ великого геройства і безмежної любови рідної землі. Це признають загально чужинні журналісти у Празі і зрештою ціла публична чеська опінія, яка при тому не освідомлює собі навіть ганебної ролі, яку відіграло в карпато-українській трагедії чеське військо.

УРЯД КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ПЕРЕБУВАЄ ДАЛЬШЕ У ВЕЛИКІМ БИЧКОВІ КРІМ ПРЕЗИДЕНТА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ О. Д-РА А. ВОЛОШИНА. ПРО ПРЕЗ. О. Д-РА ВОЛОШИНА ПОЯВИЛИСЯ ДВОЯКОГО РОДА ВІСТКИ, ЯКИХ ПРАВДИВІСТЬ НЕ ВДАЛОСЯ МЕНІ ДОСІ ПРОВІРИТИ. ОДНА ІНФОРМАЦІЯ З МАРМАРОСЬКОГО СИГОТУ КАЖЕ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ ВОЛОШИН ПЕРЕБУВАЄ ДАЛЬШЕ У ВЕЛИКІМ БИЧКОВІ РАЗОМ З УРЯДОМ; ДРУГА З БУКАРЕШТУ, ЩО ПЕРЕЇХАВ САМЕ ДО СИГОТУ, ДЕ ЗРОБИВ НА НЬОГО НАВІТЬ НЕВДАЧНИЙ РЕВОЛЬВЕРОВИЙ АТЕНТАТ МАДЯРСЬКИЙ АГЕНТ.

У ВЕЛИКОМУ БИЧКОВІ ПЕРЕБУВАЄ ТЕЖ ЄПИСКОП НЯРАДІЙ ЗІ СВОЇМ СЕКРЕТАРЕМ О. РЕШЕТИЛОМ ТА ПРОТОІГУМЕНОМ ОО. ВАСИЛІЯН О. БУЛИКОМ.

У складі особистої оборони президента Волошина знаходиться — здається — одинокий чех, що до кінця остався вірний карпато-українській справі, командант жандармерії підполк. Ваха.

Справами уряду кермує мін. Перевузник. Між іншим уряд Карпатської України знову вислав протестаційні телеґрами до мадярського реґента Гортія і мін. Чакія домагаючись припинити дальший розлив крови та віддати справу під розгляд арбітражних держав.

З МИХАЙЛІВЦІВ НА ПРЯШІВЩИНІ ПРИЙШЛИ НИНІ ВІСТКИ, ЩО ТАКОЖ У ЗАХІДНІЙ ЧАСТИНІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ОБОРОНА НАСЕЛЕННЯ І ОКРЕМИХ СІЧОВИХ ЧАСТИН ПЕРЕД МАДЯРАМИ ЗНОВУ ПРИБРАЛА НА СИЛІ. І ТАК БІЛЬША ПАРТИЗАНСЬКА ҐРУПА З МІН. КЛОЧУРАКОМ НА ЧОЛІ ОПЕРУЄ З УСПІХОМ У РАЙОНІ ВЕЛИКОГО БЕРЕЗНОГО.

Окрему сторінку історичної траґедії Карпатської України творить евакуація до Словаччини. Нема слів для ганебної поведінки словаків супроти евакуованих. У першу чергу їх грабують, шукаючи грошей і дорогоцінностей. Людей голодних і обідраних мучать дошкульними ревізіями хоча це втікачі, які евентуально привезли гроші, але їх невивозять. Тому виправдування девізовими приписами тут ні при чому. Евакуовану учительку Риндиківну роздягнули до нага, лікареві д-рові Іванові Вовкові забрали всі гроші залишаючи йому тільки 450 корон. Таких випадків безліч. Про якунебудь акцію звичайного милосердя супроти втікачів нема що й говорити. Представництво уряду Карпатської України у Празі дістало нині нпр. таку телеґраму: зі Снини за Гуменним на Пряшівщині:

„С. О. С. — 500 українських січовиків з Карпатської України залишило край та еміґрувало на Словаччину. Знаходяться в таборі Камениця над Сірахою. Головно студенти та студентки торговельної академії. Алярмуйте громадянство. Збирайте поміч, потребують обуви, одягів і харчів. Є хорі і ранені. Негайно інтервенюйте в німецькому посольстві, щоб нас не завернули назад. Помочі потрібно негайно. Командант округи сотн. Клименко".

Що-ж торкається справи видачі, то мадяри дійсно зажадали від словаків видачі еміґрантів, що таки словаки задумують виконати викидаючи ограблених у мадярські руки. Представництво уряду Карпатської України у Празі, негайно інтервеніювало в німецькому посольстві та крім того звернулося до словацького уряду з протестом.

Нині Ваш кореспондент мав нагоду говорити з кількома утікачами, що приїхали до Праги з транспортом чеських жандармів та урядників зі Сваляви на Стрий—Львів—Краків до Моравської Острави. Люди перемерзлі, залякані і голодні, але їх не грабували по дорозі. Оповідають такі речі: Втікали зі Сваляви майже в тому, що мали на собі. Чехи всю дорогу дошкулювали їм та з насолодою денунціювали. Вислідом денунціяцій було кілька арештувань. Між ін. арештували старого радн. Комаринського, стрийка шефа пропаганди Карпатської України. Нині вночі, завтра і в дальші дні сподіються тат дальших транспортів еміґрантів також зі Словаччини. У Празі завязався вже комітет допомоги тим нещасливцями, у склад якого ввійшли представники всіх українських еміґраційних товариств.

ПРЕМ. РЕВАЙ ПЕРЕБУВАЄ ДАЛЬШЕ У ВІДНІ, ДЕ ЙОМУ НЕ ВДАЛОСЯ ТАКИ ДІСТАТИ РОЗМОВИ З МІН. РІББЕНТРОПОМ. НИНІ КАРПАТСЬКА УКРАЇНА ЛЕЖИТЬ ПОЗА ОБСЯГОМ ЗАЦІКАВЛЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ ПОЛІТИКИ. ТОМУ ПРЕМ. РЕВАЙ ПРИЇЗДИТЬ МАБУТЬ ВЖЕ ЗАВТРА ДО ПРАГИ.

Роман Голіян.

Український протинаступ на Севлюш.

Після здобуття Хусту січовики здобули ще 6 громад над Тисою та перейшли до протинаступу на Севлюш. Якщо вдасться відібрати мадярам Іршаву, українські частини поведуть наступ на Севлюш також з північного заходу. Після втрати Хусту мадяри відступили в паніці.

Бої на вулицях Хусту.

Польські часописи подають у телеграмах з Букарешту, що через румунський кордон перейшло коло 3.000 військових утікачів (здебільша чехи і трохи січовиків) та 5.000 цивільних осіб. Вони оповідають, що перед приходом мадярів дійшло в Хусті до бою між січовиками й чехами, в якім 30 осіб згинуло і 60 ранено. Згинув м. ін. репортер одного американського тижневика Лисюк, який недавно приїхав до Хусту, щоб фільмувати відкриття карпатоукраїнського сойму.

Чехи уможливили мадярам здобуття Хусту.

Причиною упадку Хусту був пролім фронту під Королевом, що його спричинили чеські частини (3 курені піхоти, 3 батерії та 2 повзи), які підчинилися українському командуванню, але в останній хвилині відступили в напрямі Румунії. Українці поззброїли їх.

Чому світ оторопів із дива?

Львів, 18. березня 1939.

Коли б образово порівняти враження подій з останнього тижня до грому з ясного неба, то це порівняння було б тільки у малій частиці правильне. Бо — залишаючи на боці всі наукові дефініції грому — в уяві кожної людини це одна велика іскра, в якій раптово виладувалась атмосферична енергія. Тимчасом найбільш характеристична риса історії з Берліном, Прагою, Братиславою та Хустом — це так мовити — многогранність того явища, це ціла смуга лискавок, які освітлили політичний овид, залишаючи по собі ще більшу пітьму. Правда, „ясне" те небо не було від другого дня після версайського мира, — було на ньому досить грізних хмар, які заповідали бурю, яку і так чехословацький грім тепер щойно мабуть розпочинає. Але враження того грому саме тому таке сильне, саме тому ввесь світ (не тільки його політична еліта, але й буквально найширші маси) так хвилюється і не всилі вспокоїтись, що станув відразу перед цілою низкою загадок, перед цілою низкою таємних запитів, на які годі найти відповідь.

Першою такою загадкою, перед якою стоять завжди міліони людей, це нерозгадана **тайна успіхів людини, що своєю індивідуальністю переростає високо всіх її сучасників.** Приятелі чи вороги Адольфа Гітлера, ті, що його обожають і ті, що його так само фанатично ненавидять, — всі заєдно мусять признати, що він творить чуда — без прецедепсів в історії. Від наполеонських воен карта Европи так швидко і так часто не змінялась, як від приходу Гітлера до влади. З тією ріжницею, що кожну зміну, яку переводив „малий капраль", скроплювали ріки французької крови, а за ті зміни, що їх переводить Фірер — німці не платять ані краплиною крови німецької. І пригадаймо, що чейже за життя Наполеона І-го цілий табор його явних та скритих противників у власному народі, з власним міністрома Талейраном на чолі, вважав його мало не злочинцем та божевільним маняком, який даремне виснажує Францію з грошей і людей в імя непотрібного їй рефарматорства Европи. — Адольфові Гітлерові ніякий німець не може закинути, що він ослаблює рідний край та його потенціяльні сили! Темпо, в якому зростає Німеччина, стаючи в 20 літ після смертельного — здавалось би — розгрому найбільшою сухопутньою потугою, це темпо є мабуть найпершою причиною розгубленості, що після останнього німецького „скоку" огорнула світ.

Друга найбільша причина потрясення умів — **це та загадка загальних німецьких цілей**, про яку ми згадали оноді, коли намагалися пояснити загадку, яка має особливий зміст з далекосяглими політичними й психольогічними наслідками для нас, українців: чому Німеччина відмовилась надалі підтримувати карпато-українські змагання? Ввесь міжнародній політичний світ уже знав, що основою методики Адольфа Гітлера є заскакувати його доконаними фактами і тому той світ рахувався з елементом несподіванки, як з реальною позицією, яку треба включати у калькуляцію. Однак у даному випадку несподіванка була завелика: на неї не то ніщо раніш не натякало, але вона яскраво суперечила цілій низці покажчиків. Отже нпр. читаємо (зрештою, невідомо, чи це правда), що ледви кілька днів тому мін. Рібентроп заявив англ. амбасадорові у Берліні Гендерсонові що Німеччина не має ніяких агресивних плянів супроти Чехословаччини. Коли взяти під увагу інтервю марш. Ґерінга з Вардом Прайсом, що він, Ґерінг, сам щойно в суботу довідався, що необхідний марш на Прагу, то можна вірити, що й оту заяву склав німецький міністр закордонних справ зовсім щиро, не припускаючи навіть, що прийдеться йому самому переживати таку несподіванку.

Виходить, що III. Німеччина йде шляхом такого головокружного динамічного розвитку подій, з яких кожна збільшує її територіяльно, населенням, промисловими оседками скількістю армії та її озброєння, що самі найчільніші німецькі державні діячі не всилі точно означити напрямку. Казалося: боротьба проти всіх клявзуль версайського трактату, творення з німецьких племен одностайного національного моноліту та з етнічних німецьких територій без огляду на їх післяверсайську державну приналежність — одної німецької держави. Отже: після Надренії і Саон, які — так мовити — були ще наслідками Льокарна, — Австрія і Судети, армія, фльота, твердині. Але, поруч із цим, казалося: Німеччина вже територією і населенням насичена, вона сама не бажає собі чужонаціональних громадян, не тужить за клопотом із меншинами, вонаж горда гаслом „одна держава, один нарід, один вожд". І тому світ (і ми з ним) вірив, що після Мінхену та Відня прийшла була черга 1) на кольонії, 2) на ринки збуту („Абзатсгебіт"). Тимчасом за 24 години всі ті міркування взяли в лоб. Німецька експанзія не пішла ані на захід ані на схід, тільки на той твір, що повстав із німецького таки почину у Мінхені та Відні. Але чейже при всіх зрозумілих психольогічних засновках, про які писав учора наш празький кореспондент — при тому роздратуванні німців безупинною чеською протинімецькою кампанією та протинімецькими колючками — не може бути двох думок, що прапор німецького канцлера над Градчанським Замком — це не тільки державна охорона німецьких громадян і німецьких інтересів у Чехії та не тільки протекторат над чехами: що чейже це теж тільки один етап до якихось дальших дій. Яких?!

Таких питайників із окликами маємо більше. Найбільше їх торкається **поведінки самих чехів.** Казали ми, що тільки в наполеонській добі у новітній історії Европи находимо подібні калейдоскопійні зміни її політичної мапи. Але **в історії всіх часів і всіх народів не находимо прецеденсу, щоб голова якоїсь держави їхав з міністром закордонних справ до столиці другої держави і там в імені свого народу зрікався державної самостійности.** Непримушений воєнною програною, ані голодом, ані катастрофою зарази, ані ніяким іншим стихійним катаклізмом — землетрусом чи потопом. Не тільки без одного стрілу і без одного слова демонстраційного протесту, але урочистим, актом спільним узгідненим протоколом, підписаним при повній свідомості всіх змислів. Де шукати за історичними прецеденсами?! Бували в історії великі перекупства (нпр. як японський ген. Гондзьо перекупством китайців добув 1931 р. місто Ціцікар), великі інтриги, получені з підступом та насиллям. Була польська Тарґовіца, але вона мала чейже відразу Рейтана, який рятував честь народу і вже у 1807 р. повстає Варшавське Князівство. І Богдан Хмельницький піддав Україну „під високу руку" московського царя, але перші переяславські пакти з 1654 р. були фактично тільки зреченням деяких зверхніх престіжевих суверенницьких познак і застереженням докладно спрецизованих прав і прероґатив, частинно навіть у закордонній політиці, а конфлікт з москалями розпочався таки від моменту присяги на ті пакти (коли москалі присягнути відмовились) і змагався аж до полтавського бою. Були й у нас Тетері і Розумовські — але анальоґії ніякої нема. Бо чейже у чеському випадку нема мови ані про політичне германофільство, ані про перекупство, ані про відчуження від нації через станові або кастові привілеї, ані тим більше про якесь зрадництво. Ні, чуттєвий підхід до німців в усіх чехів той сам, були тільки ріжниці у поглядах на тактику. Всі вони патріоти, люди чесні та психікою радше реалісти-купці ніж фантасти і мрійники. „Добрим чехом" був однаково п. Бенеш як Гаха, Крофта чи Хвальковський. Що ж таке сталося, навіщо була та подорож до Берліна, коли повну капітуляцію можна було проголосити й у Празі, вже після вмаршу німецької армії? Очевидно: війна 8-ми міліонів проти 80-ти — це самогубство, а ніодин живий нарід самогубством не кінчає. Але таки можна було найти бодай зверхні познаки оборони своєї державности, можна було здобутися бодай на якісь жести, такі, які навіть у найбільшого ворога викликують пошану. Коли поручник Альвенслебен ввійшов з четою німецьких вояків з крісами у руках на салю Центральної Ради та крикнув по московськи: „руки вверх", то таки найшлась у салі бодай одна людина, яка не послухала: таки пок. Михайло Грушевський, старець, сидів непорушно ввесь час за президіяльним столом, не злякався смерти і записав цю поведінку не в історію свого життя, тільки в історію установи і держави, якій головував.

І навіть брукова польська преса, яка тиждень-два тому казала про карпатських українців найбільш зневажливим тоном, при описі їх становища за останні дні стримується нині від усяких дотинків і кпин.

Потрясла світом загадка не тільки німецької, але і чеської поведінки. Вже хіба менше дивують словаки, які разом із своїми споконвічними сусідами-братами чехами будували спільну державу, потім із милинням чеського централізму вилили і дитину власної волі, потягнувши ще й за собою карпатських українців, та після триденної самостійности складають нині такі заяви, які живо пригадують „каяття" обвинувачених та вірнопідданчі заяви на совітських процесах. Пощо, нащо, чи під примусом чи „з власної пильности" — Господь один відає!...

...Світ оторопів із дива і направду було й є чим оторопіти...

І.

Замість памятника цареві - памятник Шевченкові.

КИЇВ КОЛИСЬ З ЦАРЯМИ.

Причепурився, прикрасився старий Київ. Скрізь лопотять червоні прапори, випинаються полотнища гасел, скрізь гірлянди квітів, соснових гілок, скрізь велетенські портрети „вождів"...

Що й казати, призвичаїла лиха доля українську столицю здебільшого вбиратися в чужі шати, чи то в трьохкольорові прапори та в моноґрами петербурзьких імператорів, чи в однокольорові та в портрети московських „вождів".

Але сьогодні до чужого приєдналося і своє, рідне. Дивляться з численних портретів мудрі сумні Кобзареві очі, пестливо промовляють аж до самого серця такі знайомі, такі рідні цитати із творів поета.

Голі чорні дерева в парку напроти університету. Одні окупанти називали цей парк на честь імператора Миколаївським, другі — на честь якогось „вождя" — парком Воровського.

43 роки тому в цьому парку відбувалося свято у приявї самого імператора. Відкрили памятник імператорові Миколаєві І.

І згорда стала бронзова постать чи не наймогутнішого монарха в Европі, напроти монументального, темночервоного будинку з портиком з вісьмох кольон, поруч бульвару довженної алеї струнких тополь охрещеного іменем київського сатрапа цього імператора, „капраля Гавриловича безрукого", генерал губернатора Бібікова...

Свого часу і петербурзький імператор, його київський сатрап ніби цілком затуляли рота якомусь то там українському поетові, якомусь кріпакові, що наважувався виступати проти його імператорської величности.

Свого часу внук його, відкриваючи памятник свому дідові був цілком упевнений і могутности, в вічности єдиної неподільної Росії з її нерозривним південно-західнім краєм.

СВЯТО ТЕПЕР.

Та тепер у цьому парку відбувалося ще свято.

Море голів, двохсоттисячна юрба оточила цей парк. На урядовій трибуні нові сучасні сатрапи. Один з них, Михайло Бурмистенко, з походження ніби українець, відкриває мітінґ у столиці, нехай і радянської тимчасово, але України, відкриває його чистісінькою російською мовою. Слово бере сучасний генерал-губернатор України, Нікіта Хрущов, мовби шахтар з Донбасу. Він виголошує довгу доповідь про „великого українського поета, революціонера-демократа Тараса Григоровича Шевченка", виголошує також російською мовою.

Далі промовляє голова ради народніх комісарів Української Совітської Республики Демян Коротченко, походженням з Новгород-Сіверщини, промовляє російською мовою.

І дивна річ. Зазначав у своїй промові Хрущов, що „розквітнула культура українського народу, національна формою і соціялістична змістом". Здавалося б, що в усякім разі кому, кому, як не сатрапам довести це, подавши свої „культурні" промови, національною формою, тобто українською мовою.

НАВІЩО ПО УКРАЇНСЬКИ?

Правда, вони можуть на це сказати: [illegible] ж не відіграє ролі, адже ж російська мова, так би мовити, революційніша, адже ж Ленін [illegible] сав російською мовою, адже ж Сталін промовляє російською мовою. Хай! Так. Завдяки [illegible]

Чому світ оторопів із дива?

Львів, 18. березня 1939.

Коли б образово порівняти враження подій в останнього тижня до грому з ясного неба, то це порівняння було б тільки у малій частиниці правильне. Бо — залишаючи на боці всі наукові дефініції грому — в уяві кожної людини це одна велика іскра, в якій раптово виладувалась атмосферична енергія. Тимчасом найбільш характеристична риса історії з Берліном, Прагою, Братиславою та Хустом — це так мовити — многогранність того явища, це ціла смуга лисквок, які освітлили політичний овид, залишаючи по собі ще більшу пітьму. Правда, „ясне" те небо не було від другого дня після версайського мира, — було на ньому досить грізних хмар, які заповідали бурю, яку і так чехословацький грім тепер щойно мабуть розпочинає. Але враження того грому саме тому таке сильне, саме тому ввесь світ (не тільки його політична еліта, але й буквально найширші маси) так хвилюється і не всилі вспокоїтись, що станув відразу перед цілою низкою загадок, перед цілою низкою таємних запитів, на які годі найти відповідь.

Першою такою загадкою, перед якою стоять завжди міліони людей, це нерозгадана тайна успіхів людини, що своєю індивідуальністю переростає високо всіх її сучасників. Приятелі чи вороги Адольфа Гітлера, ті, що його обожають і ті, що його так само фанатично ненавидять, — всі заєдно мусять признати, що він творить чуда — без прецедентів в історії. Від наполеонських воєн карта Европи так швидко і так часто не змінялась, як від приходу Гітлера до влади. З тією ріжницею, що кожну зміну, яку переводив „малий капраль", скроплювали ріки французької крови, а за ті зміни, що їх переводить Фірер — німці не платять ані краплиною крови німецької. І пригадаймо, що чейже за життя Наполеона І-го цілий табор його явних та скритих противників у власному народі, з власним міністромв Талейраном на чолі, вважав його мало не злочинцем та божевільним маніяком, який даремне виснажує Францію з грошей і людей в імя непотрібного їй реформаторства Европи, — Адольфові Гітлерові ніякий німець не може закинути, що він ослаблює рідний край та його потенціяльні сили! Темпо, в якому зростає Німеччина, стаючи в 20 літ після смертельного — здавалось би — розгрому найбільшою сухопутньою потугою, це темпо є мабуть найпершою причиною розгублености, що після останнього німецького „скоку" огорнула світ.

Друга найбільша причина потрясення умів — це та загадка загальних німецьких цілей, про яку ми згадали оноді, коли намагалися пояснити загадку, яка має особливий зміст з далекосяглими політичними й психольогічними наслідками для нас, українців: чому Німеччина відмовилась надалі підтримувати карпато-українські змагання? Ввесь міжнародній політичний світ уже знав, що основою методики Адольфа Гітлера є заскакувати його доконаними фактами і тому той світ рахувався з елементом несподіванки, як з реальною позицією, яку треба включати у кальхуляцію. Однак у даному випадку несподіванка була завелика: на неї не то ніщо раніш не натякало, але вона яскраво суперечила цілій низці покажчиків. Отже цитуємо (врештою, невідомо, чи це правда), що ледви кілька днів тому мін. Рібентроп заявив англ. амбасадорові у Берліні Гендерсонові що Німеччина не має ніяких агресивних планів супроти Чехословаччини. Коли взяти під увагу інтерв'ю марш. Ґерінга з Вардом Прайсом, що він, Ґерінг, сам щойно в суботу довідався, що необхідний марш на Прагу, то можна вірити, що й оту заяву склав німецький міністр закордонних справ зовсім щиро, не припускаючи навіть, що прийдеться йому самому пережити таку несподіванку.

Виходить, що ІІІ. Німеччина йде шляхом такого головокружного динамічного розвитку подій, в яких кожна збільшує її територіально, населенням, промисловими осередками, скількістю армії та її озброєння, що самі найчільніші німецькі державні лідері не всилі точно означити напрямку. Казалося: боротьба проти всіх клявзуль версайського трактату, творення з німецьких племен одностайного національного моноліту та з етнічних німецьких територій без огляду на їх післяверсайську державну приналежність — одної німецької держави. Отже: після Надренії і Саари, які — так мовити — були ще наслідками Льокарна, — Австрія і Судети, армія, фльота, твердині. Але, поруч із цим, казалося: Німеччина вже територією і населенням насичена, вона сама не бажає собі чужонаціональних громадян, не тужить за клопотом із меншинами, вонаж горда гаслом „одна держава, один нарід, один вожд". І тому світ (і ми з ним) вірив, що після Мінхену та Відня прийшла була черга 1) на кольонії, 2) на ринки збуту („Абзатсгебіт"). Тимчасом за 24 години всі ті міркування взяли в лоб. Німецька експанзія не пішла ані на захід ані на схід, тільки на той твір, що повстав із німецького таки почину у Мінхені та Відні. Але чейже при всіх зрозумілих психольогічних засновках, про які писав учора наш празький кореспондент — при тому роздратуванні німців безупинною чеською протинімецькою кампанією та протинімецькими колючками — не може бути двох думок, що прапор німецького канцлера надГрадчанським Замком — це не тільки державна охорона німецьких громадян і німецьких інтересів у Чехії та не тільки протекторат над чехами: що чейже це теж тільки один **етап до якихось дальших дій. Яких?!**

Таких питайників із окликами маємо більше. Найбільше їх торкається **поведінки самих чехів.** Казали ми, що тільки в наполеонській добі у новітній історії Европи находимо подібні калейдоскопійні зміни її політичної мапи. Але **в історії всіх часів і всіх народів не находимо прецеденсу, щоб голова якоїсь держави їхав з міністром закордонних справ до столиці другої держави і там в імені свого народу зрікався державної самостійности.** Непримушений воєнною програною, ані голодом, ані катастрофою зарази, ані ніяким іншим стихійним катаклізмом — землетрусом чи потопом. Не тільки без одного стрілу і без одного слова демонстраційного протесту, але урочистим, актом спільним узгідненим протоколом, підписаним при повній свідомості всіх змислів. Де шукати за історичними прецеденсами?! Бували в історії великі перекупства (нпр. як японський ген. Гондзьо перекупством китайців добув 1931 р. місто Ціцікар), великі інтриги, получені з підступом та насиллям. Була польська Тарґовіца, але вона мала чейже відразу Рейтана, який рятував честь народу і вже у 1807 р. повстає Варшавське Князівство. І Богдан Хмельницький піддав Україну „під високу руку" московського царя, але перші переяславські пакти з 1654 р. були фактично тільки зреченням деяких зверхніх престіжевих суверенницьких познак з застереженням докладно спрецизованих прав та прерогатив, частинно навіть у закордонній політиці, а конфлікт з москалями розпочався таки від моменту присяги на ті пакти (коли москалі присягнути відмовились) і змагався аж до полтавського бою. Були й у нас Тетері і Розумовські — але анальогії ніякої нема. Бо чейже у чеському випадку нема мови ані про політичне германофільство, ані про перекупство, ані про віддуження від нації через станові або кастові привілеї, ані тим більше про якесь зрадництво. Ні, чуттєвий підхід до німців в усіх чехів той сам, були тільки ріжниці у поглядах на тактику. Всі вони патріоти, люди чесні та психікою радше реалісти-купці ніж фантасти і мрійники. „Добрим чехом" був однаково п. Бенеш як Гаха, Крофта чи Хвальковський. Що ж таке сталося, навіщо була та подорож до Берліна, коли повну капітуляцію можна було проголосити й у Празі, вже після вмаршу німецької армії? Очевидно: війна 8-ми міліонів проти 80-ти — це самогубство, а ніодин живий нарід самогубством не кінчає. Але таки можна було найти бодай зверхні познаки оборони своєї державности, можна було здобутися бодай на якісь жести, такі, які навіть у найбільшого ворога викликують пошану. Коли поручник Альвенслебен ввійшов з четою німецьких вояків з крісами у руках на салю Центральної Ради та крикнув по московськи: „руки вверх", то таки найшлась у салі бодай одна людина, яка не послухала: таки пок. Михайло Грушевський, старець, сидів непорушно ввесь час за президіяльним столом, не злякався смерти і записав цю поведінку не в історію свого життя, тільки в історію установи і держави, якій головував.

І навіть брукова польська преса, яка тиждень-два тому казала про карпатських українців найбільш зневажливим тоном, при описі їх становища за останні дні стримується нині від усяких дотинків і кпин.

Потрясла світом загадка не тільки німецької, але і чеської поведінки. Вже хіба менше дивують словаки, які разом із своїми споконвічними сусідами-братами чехами будували спільну державу, потім із миллинням чеського централізму вилили і дитину власної волі, потягнувши ще й за собою карпатських українців, та після триденної самостійности складають нині такі заяви, які живо пригадують „каяття" обвинувачених та вірнопідданчі заяви на совітських процесах. Пощо, нащо, чи під примусом чи „з власної пильности" — Господь один відає!...

...Світ оторопів із дива і направду було та є чим оторопіти...

Ік.

Замість памятника цареві - памятник Шевченкові.

КИЇВ КОЛИСЬ З ЦАРЯМИ.

Причепурився, прикрасився старий Київ. Скрізь лопотять червоні прапори, випинаються полотнища гасел, скрізь гірлянди квітів, соснових гілок, скрізь велетенські портрети „вождів"...

Що й казати, призвичаїла лиха доля українську столицю здебільшого вбиратися в чужі шати, чи то в трьохкольорові прапори та в монограми петербурзьких імператорів, чи в однокольорові та в портрети московських „вождів".

Але сьогодні до чужого приєдналося і своє, рідне. Дивляться з численних портретів мудрі сумні Кобзареві очі, пестливо промовляють аж до самого серця такі знайомі, такі рідні цитати із творів поета.

Голі чорні дерева в парку напроти університету. Одні окупанти називали цей парк на честь імператора Миколаївським, другі — на честь якогось „вожда" — парком Воровського.

43 роки тому в цьому парку відбувалося свято у приявні самого імператора. Відкрили памятник імператорові Миколаєві І.

І згорда стала бронзова постать чи не наймогутнішого монарха в Европі, напроти монументального, темночервоного будинку з портиком з вісьмох кольон, поруч бульвару довженної алеї струнких тополь охрещеного іменем київського сатрапа цього імператора, „капрала Гавриловича безрукого", генерал губернатора Бібікова...

Свого часу і петербурський імператор, його київський сатрап ніби цілком затулили рота якомусь то там українському поетові, якомусь кріпакові, що наважувався виступати проти його імператорської величности.

Свого часу внук його, відкриваючи памятник своєму дідові був цілком упевнений у могутности, в вічности єдиної неподільної Росії з її нерозривним південно-західнім краєм.

СВЯТО ТЕПЕР.

Та тепер у цьому парку відбувалося інше свято.

Море голів, двохсоттисячна юрба оточила цей парк. На урядовій трибуні нові сучасні сатрапи. Один з них, Михайло Бурмистенко, з походження ніби українець, відкриває мітинг у столиці, нехай і радянської тимчасово, але України, відкриває його чистісінькою російською мовою. Слово бере сучасний генерал-губернатор України, Нікіта Хрущов, ніби шахтар з Донбасу. Він виголошує довгу доповідь про „великого українського поета революціонера-демократа Тараса Григоровича Шевченка", виголошує також російською мовою.

Далі промовляє голова ради народніх комісарів Української Совітської Республіки Демян Коротченко, походженням з Новгород-Сіверщини, промовляє російською мовою.

І дивна річ. Зазначав у своїй промові Хрущов, що „розквітнула культура українського народу, національна формою і соціялістична змістом". Здавалося б, що в усякому разі кому, кому, як не сатрапам довести це, подавши свої „культурні" промови, хай національною формою, тобто українською мовою.

НАВІЩО ПО УКРАЇНСЬКИ?

Правда, вони можуть на це сказати: мова ж не відіграє ролі, адже ж російська мова, так би мовити, революційніша, адже ж Ленін писав російською мовою, адже ж Сталін промовляє російською мовою. Хай! Так, дивно ...

ді ці їхні промови друкувати в українських газетах, переклавши їх українською мовою, не зазначаючи навіть, що їх виголошено мовою російською?! Значить, хай краще думають на Україні, що їх виголошено українською мовою?! Ну, а що подумають ті двіста тисяч, що зібралися на Шевченкове свято? Нехай і не всі двісті тисяч, а тільки сто тисяч, що збережуть це враження, що розповідять іншим?!

Ніхто інший, як Ленін, писав, що „заборона вшанування Шевченка (року 1914.) була таким чудовим, на рідкість щасливим і вдалим заходом з погляду агітації проти уряду, що кращої агітації уявити собі не можна“.

А чи треба кращої агітації, як промови на українському святі російською мовою, промови, що їх виголосили московські сатрапи, представники московського уряду?!

Далі промовляли вже українською мовою президент Академії Наук УССР Богомолець, письменники Бажан і Тичина, робітник Спасиченко, внук брата поета, Терентій Шевченко.

Надалі голова президії Верховної Ради УССР Корнієц повідомляє, що київський державний університет та оперовий театр дістали ім. Шевченка, що встановлено дві стипендії імені поета в ленінградській академії мистецтв.

ПАМЯТНИК ВІДКРИТИЙ.

Надалі розрізують стрічку, розкривається, опадає полотно і перед двохсоттисячною юрбою виринає велика постать Шевченка на великому постаменті.

Памятник Шевченкові в Києві відкритий!

Нехай те, що задумано, про що мріяно за часів одної окупантської влади, виконано за часів іншої окупантської влади! Нехай! Але відкриття памятника Шевченкові в Києві велика подія в історії українського народу, велика головно тому, що сталося це не з ласки тієї або іншої влади, а з волі, з бажання, зі змагань українського народу.

Нехай московська влада приписує це собі! Нехай з приводу відкриття памятника виголошують промови інтернаціоналістичного змісту! Нехай надсилають привіти Москві! Нехай проголошують Шевченка за поета інтернаціоналіста! Нехай цілком поважно вважають себе за „вольну, нову сімю“, про яку писав Шевченко!

Але ж чому щойно на 21. році совітської влади відкрили памятник? Чому за перших років її не друкували його творів? Чому не шанували так його памяті?

ТЯЖКІ СПОМИНИ.

Чому після розгрому української „контрреволюції“ року 1933. московському соціялістичному урядові довелося таки перенести українську столицю саме до Києва з його історичними, суто національними традиціями?!

Чому після розгрому української контрреволюції року 1937. московському соціялістичному (а може й попросту суто російському!) довелося поновлювати занехаяний декілька років тому проект будови памятника Шевченкові в Києві?!

Чи зі своєї любови до України, зі своєї ласки до неї?! Чи може тому, що не можна перетягувати струни, що треба чимось поступитись, треба якнеяк задовольнити національне почуття мешканців житниці СССР.

Дуже небезпечні бувають спомини за окупаційних часів про інші окупаційні часи.

Київські „Вісті“ у статті „Як за царя „будували“ памятник Шевченкові“ іронізують над постановою Курського губерніяльного земства асигнувати сто карб. на памятник Шевченкові, якщо „буде доведено, що в самій ідеї будови памятника Шевченкові нема ніякого малоросійського сепаратизму.

Ну, а тепер чи не вживає всіх заходів Москва та її українські сатрапи довести всім, передовсім собі, що в будові памятника Шевченкові в Києві нема українського сепаратизму, ніякого українського націоналізму, що Шевченко ніби любив російський нарід навіть більше, ніж свій рідний, що Шевченко є „наш“, тобто не тільки совітської України, але й цілого союзу, Москви?!

А як по суті шанує та ж Москва память Шевченка свідчить концерт у Москві, що його саме передавало радіо: ансамбль червоноармійських пісень і танців виконував по черзі: далекосхідні „частушки“, „пісню на слова Шевченка „Заповіт“ і марш з опери „Фавст“.

ПЕРЕМОГА ПОЕТА.

Увечір 6. березня в київському оперовому театрі віднині імені Шевченка відбулося вшанування поета. З великою промовою виступив голова урядового ювілейного комітету письменник Корнійчук. Після нього промовляли від імені „могутнього російського народу“ та його „великої літератури“ письменник Вишневський, від Білорусі поет Янко Купала, від Грузії Сандро Еулі, від Вірменії Абов, від Азербейджану Рафілі.

9. березня відкрили в Києві ювилейну Шевченківську мистецьку виставу. Відкрили також виставу в будинку музею Т. Г. Шевченка.

Чому виписуємо ці всі деталі, чому зазначаємо їх?

Пригадаймо: у другій половині минулого століття була майже суцільна національна темрява на Україні, закутій, пригнобленій.

І коли за тих часів Шевченкове слово, ширене чи не переважно навіть не друком дослівно вивело український нарід з темряви, то що ж може воно зробити тепер після таких частих цілком насичених українським націоналізмом „контрреволюцій“, коли вже усвідомився український нарід?!

Чи можна було 23 роки тому уявити собі, маючи навіть найбагатішу фантазію, що Бібіковський бульвар у Києві зватиметься бульваром Шевченка, київський університетноситиме імя Шевченка, а замість памятника імператорові Миколаєві І. стоятиме памятник Шевченкові, що український кріпак переміг російського імператора?!

А це все чи не дає снаги українському народові в цілому, українцям зокрема для дальшої боротьби, для ходу вперед може часом і загадто важким, страдженним, іноді майже безнадійним шляхом?!

Нарід умирає не тоді, коли він переможений збройною силою, підбитий у неволі, а тоді, коли вмирає його душа, його віра в ранню чи пізню свою перемогу.

Кілька років неволі треба було, щоб із них викувати памятник тому, що вивів нас із неї!

Гл. Л.

Румунська коронна рада видала постанови військового характеру.

БУКАРЕШТ, Радор повідомляє:

17. ц. м. в год. 18.30 зібралася в королівській палаті коронна рада під проводом короля, щоб розглянути діяльність та закордонну політику уряду в теперішній ситуації. Після основної дискусії рада одноголосно заапробувала дипльоматичну акцію та постанови військового характеру, крім того рішила доповнити їх з погляду оборони національних інтересів.

У нараді взяв участь премієр Калінеску, королівські радники, члени уряду, шеф ґенерального штабу та вищі військові команданти.

КОНАН ДОЙЛЬ.

4)

Мумія число 249.

Медик помітив скоро на Белінґгемі знаки, що бувають передвісниками душевної хвороби: часто говорив сам до себе. Пізно вночі, коли вже ніхто не міг бути в нього, Сміт чесно чув в тиші, що той говорить сам до себе. Ці монольоги не давали Смітові спокою й тому згадав про них сусідові, але цей розгнівався і твердив, що не промовив ані слова. Ця ціла справа зробила йому більше неприємности, ніж в дійсности варта була.

І коли Сміт міг би сумніватися щодо свого ніжного слуху, то був би небавком переконався, що не помилявся. Тома Стильс, старий слуга цих мешканців старої вежі, посвідчив йому це.

— Вибачте, пане, що я питаюсь вас — сказав одного дня при порядкуванні в його кімнаті — але чи ви думаєте, що в пана Белінґгема все в порядку?

— Що, Стильсе?

— Тут — і положив палець на чоло.

— А чому ви так думаєте?

— Не знаю, як це сказати б, прошу пана, але від якогось часу здається мені дивним. Він уже не такий, як був раніше, хоча він ніколи не був до мене так, як ви або пан Гасті. Говорить завсіди сам до себе, що аж жах бере. Дивуюсь, що ви цього не помітили. Що це може означати?

— Думаю, що це взагалі не ваша справа. Стильсе.

— Маєте мабуть рацію, але я не можу помогти собі. Здається мені, що це моя повинність піклуватися трохи ним, коли він тут не має ні батька ні матери. Дотого я хотів би знати, хто ходить в його кімнаті, коли він сам на проході, а двері замкнені.

— Що це ви мені говорите, Стильсе? Ви з глузду зїхали?

— Можливо, пане, але я це нераз чув на власні вуха.

— А йдіть!

— А прецінь це так. До побачення, пане. Коли будете щось потребувати, задзвоніть на мене.

Сміт не приклалав великого значіння до слів старого слуги, але кілька днів пізніше сталось щось таке, що зробило на Сміта неприємне враження й що пригадало йому слова старого Стильса.

Белінґгем увечір саме почав оповідати про гробницю Бені-Гассанів в горішньому Єгипті, коли Сміт, що мав дуже ніжний слух, почув ясно, як скрипнули двері від Белінґгемової кімнати.

— Хтось входить або виходить з вашої кімнати — сказав до нього.

Цей прудко підскочив і хвилину пристав наче приголомшений.

— Я певен, що я замкнув двері на ключ; ніхто не може їх отворити.

— Чую, що хтось іде по сходах.

Белінґгем вибіг з кімнати, луснувши за собою дверима. Сміт почув, що він у половині сходів станув і говорив тихо до когось. Потім двері унизу заперлись і Белінґгем появився у Сміта блідий та з краплинами поту на чолі.

— Це нічого, — сказав сідаючи в крісло, — той дурний пес виліз із кімнати. Не розумію, як я міг забути зачинити двері.

— Я не знав, що ви маєте пса, — сказав на це медик, недовірчиво дивлячись на змінене обличчя свого гостя.

— Щойно недавно я його купив, але він сердить мене. Позбудусь його знову якнайскоріше.

— Думаю, що не треба його замикати на ключ.

— Боюсь лише, щоб старий Стильс не пустив його на двір. Це дорогий пес і тому я нерадо згубив би його.

— Я великий аматор псів, — сказав Сміт і дивився на обличчя свого приятеля. — Покажете мені його, щож?

— Безперечно, але нині вже ні; маю якусь умовлену зустріч. Чи ваш годинник правильно йде? Я вже спізнився; вибачте, мушу відійти

(Далі буде).

ді ці їхні промови друкувати в українських газетах, переклавши їх українською мовою, не зазначаючи навіть, що їх виголошено мовою російською?! Значить, хай краще думають на Україні, що їх виголошено українською мовою?! Ну, а що подумають ті двіста тисяч, що зібралися на Шевченкове свято? Нехай і не всі двісті тисяч, а тільки сто тисяч, що збережуть це враження, що розповідять іншим?!

Ніхто інший, як Ленін, писав, що „заборона вшанування Шевченка (року 1914.) була таким чудовим, на рідкість щасливим і вдалим заходом з погляду агітації проти уряду, що кращої агітації уявити собі не можна".

А чи треба кращої агітації, як промови на українському святі російською мовою, промови, що їх виголосили московські сатрапи, представники московського уряду?!

Далі промовляли вже українською мовою президент Академії Наук УССР Богомолець, письменники Бажан і Тичина, робітник Спасиченко, внук брата поета, Терентій Шевченко.

Надалі голова президії Верховної Ради УССР Корніец повідомляе, що київський державний університет та оперовий театр дістали імє Шевченка, що встановлено дві стипендії імені поета в ленінградській академії мистецтв.

ПАМЯТНИК ВІДКРИТИЙ.

Надалі розрізують стрічку, розкриваеться, опадае полотно і перед двохсоттисячною юрбою виринае велика постать Шевченка на великому постаменті.

Памятник Шевченкові в Києві відкритий! Нехай те, що задумано, про що мріяно за часів одної окупантської влади, виконано за часів іншої окупантської влади! Нехай! Але відкриття памятника Шевченкові в Києві велика подія в історії українського народу, велика головно тому, що сталося це не з ласки тієї або іншої влади, а з волі, з бажання, зі змагань українського народу.

Нехай московська влада приписуе це собі! Нехай з приводу відкриття памятника виголошують промови інтернаціоналістичного змісту! Нехай надсилають привіти Москві! Нехай проголошують Шевченка за поета інтернаціоналіста! Нехай цілком поважно вважають себе за „вольну, нову сімю", про яку писав Шевченко!

Але ж чому щойно на 21. році совітської влади відкрили памятник? Чому за перших років її не друкували його творів? Чому не шанували так його памяті?

ТЯЖКІ СПОМИНИ.

Чому після розгрому української „контрреволюції" року 1933. московському соціялістичному урядові довелося таки перенести український столицю саме до Києва з його історичними, суто національними традиціями?!

Чому після розгрому української контрреволюції року 1937. московському соціялістичному (а може й попросту суто російському!) довелося поновлювати занехаяний декілька років тому проект будови памятника Шевченкові в Києві?!

Чи зі своєї любови до України, зі своєї ласки до неї?! Чи може тому, що не можна перетягувати струни, що треба чимось поступитись, треба якнеяк задовольнити національне почуття мешканців житниці СССР.

Дуже небезпечні бувають спомини за окупаційних часів про інші окупаційні часи.

Київські „Вісті" у статті „Як за царя „будували" памятник Шевченкові" іронізують над постановою Курського губерніяльного земства асиґнувати сто карб. на памятник Шевченкові, якщо „буде доведено, що в самій ідеї будови памятника Шевченкові нема ніякого малоросійського сепаратизму.

Ну, а тепер чи не вживає всіх заходів Москва та її українські сатрапи довести всім, передовсім собі, що в будові памятника Шевченкові в Києві нема українського сепаратизму, ніякого українського націоналізму, що Шевченко ніби любив російський нарід навіть більше, ніж свій рідний, що Шевченко є „наш", тобто не тільки совітської України, але й цілого союзу, Москви?!

А як по суті шануе та ж Москва память Шевченка свідчить концерт у Москві, що його саме передавало радіо: ансамбль червоноармійських пісень і танців виконував по черзі: далекосхідні „частушки", „пісню на слова Шевченка „Заповіт" і марш з опери „Фавст".

ПЕРЕМОГА ПОЕТА.

Увечір 6. березня в київському оперовому театрі віднині імені Шевченка відбулося вшанування поета. З великою промовою виступив голова урядового ювілейного комітету письменник Корнійчук. Після нього промовляли від імені „могутнього російського народу" та його „великої літератури" письменник Вишневський, від Білорусі поет Янко Купала, від Грузії Сандро Еулі, від Вірменії Абов, від Азербейджану Рафілі.

9. березня відкрили в Києві ювилейну Шевченківську мистецьку виставу. Відкрили також виставу в будинку музею Т. Г. Шевченка.

Чому виписуемо ці всі деталі, чому зазначаемо їх?

Пригадаймо: у другій половині минулого століття була майже суцільна національна темрява на Україні, закутій, пригнобленій.

І коли за тих часів Шевченкове слово, ширене чи не переважно навіть не друком дослідно вивело український нарід з темряви, то що ж може воно зробити тепер після таких частих цілком насичених українським націоналізмом „контрреволюцій", коли вже усвідомився український нарід?!

Чи можна було 23 роки тому уявити собі, маючи навіть найбагатішу фантазію, що Бібіковський бульвар у Києві звітиметься бульваром Шевченка, київський університетноситиме імя Шевченка, а замість памятника імператорові Миколаеві І. стоятиме памятник Шевченкові, що український кріпак переміг російського імператора?!

А це все чи не дає снаги українському народові в цілому, українцям зокрема для дальшої боротьби, для ходу вперед може часом і занадто важким, страдженним, іноді майже безнадійним шляхом?!

Нарід умирає не тоді, коли він переможений збройною силою, підбитий у неволі, а тоді, коли вмирає його душа, його віра в ранню чи пізню свою перемогу.

Кілька років неволі треба було, щоб із них викувати памятник тому, що вивів нас із неї!

Гл. Л.

Румунська коронна рада видала постанови військового характеру.

БУКАРЕШТ, Радор повідомляє:

17. ц. м. в год. 18.30 зібралася в королівській палаті коронна рада під проводом короля, щоб розглянути діяльність та закордонну політику уряду в теперішній ситуації. Після основної дискусії рада одноголосно заапробувала дипльоматичну акцію та постанови військового характеру, крім того рішила доповнити їх з погляду оборони національних інтересів.

У нараді взяв участь премієр Калінеску, королівські радники, члени уряду, шеф ґенерального штабу та вищі військові командaнти.

КОНАН ДОЙЛЬ. 4)

Мумія число 249.

Медик помітив скоро на Белінґгемі знаки, що бувають передвісниками душевної хвороби: часто говорив сам до себе. Пізно вночі, коли вже ніхто не міг бути в нього, Сміт ясно чув в тиші, що той говорить сам до себе. Ці монольоги не давали Смітові спокою й тому згадав про них сусідові, але цей розгнівався і твердив, що не промовив ані слова. Ця ціла справа зробила йому більше неприємности, ніж в дійсності варта була.

І коли Сміт міг би сумніватися щодо свого тяжкого слуху, то був би небавком переконався, що не помилявся. Томас Стильс, старий слуга всіх мешканців старої вежі, посвідчив йому це.

— Вибачте, пане, що я питаюсь вас — сказав одного дня при порядкуванні в його кімнаті — але чи ви думаєте, що в пана Белінґгема все в порядку?

— Що, Стильсе?

— Тут — і положив палець на чоло

— А чому ви так думаєте?

— Не знаю, як це сказати б, прошу пана, але від якогось часу здається мені дивним. Він уже не такий, як був раніше, хоча він ніколи не був до мене так, як ви або пан Гасті. Говорить завсіди сам до себе, що аж жах бере. Дивуюсь, що ви цього не помітили. Що це може означати?

— Думаю, що це взагалі не ваша справа, Стильсе.

— Маєте мабуть рацію, але я не можу помогти собі. Здається мені, що це моя повинність піклуватися трохи ним, коли він тут не має ні батька ні матери. Дотого я хотів би знати, хто ходить в його кімнаті, коли він сам на проході, а двері замкнені.

— Що це ви мені говорите, Стильсе? Ви з глузду зїхали?

— Можливо, пане, але я це нераз чув на власні вуха.

— А йдіть!

— А прецінь це так. До побачення, пане. Коли будете щось потребувати, задзвоніть на мене.

Сміт не прикладав великого значіння до слів старого слуги, але кілька днів пізніше сталось щось таке, що зробило на Сміта неприємне враження й що пригадало йому слова старого Стильса.

Белінґгем увечір саме почав оповідати про гробницю Бені-Гассанів в горішньому Єгипті, коли Сміт, що мав дуже ніжний слух, почув ясно, як скрипнули двері від Белінґгемової кімнати.

— Хтось входить або виходить з вашої кімнати — сказав до нього.

Цей прудко підскочив і хвилину пристав наче приголомшений.

— Я певен, що я замкнув двері на ключ; ніхто не може їх отворити.

— Чую, що хтось іде по сходах.

Белінґгем вибіг з кімнати, дуснувши за собою дверима. Сміт почув, що він у половині сходів станув і говорив тихо до когось. Потім двері унизу заперлись і Белінґгем появився у Сміта блідий та з краплинами поту на чолі.

— Це нічого, — сказав сідаючи в крісло, — той дурний пес виліз із кімнати. Не розумію, як я міг забути зачинити двері.

— Я не знав, що ви маєте пса, — сказав на це медик, недовірчиво дивлячись на змінене обличчя свого гостя.

— Щойно недавно я його купив, але він сердить мене. Позбудусь його знову якнайскоріше.

— Думаю, що не треба його замикати на ключ.

— Боюсь лише, щоб старий Стильс не пустив його на двір. Це дорогий пес і тому я нерадо згубив би його.

— Я великий аматор псів, — сказав Сміт і дивився на обличчя свого приятеля. — Покажете мені його, щож?

— Безперечно, але нині вже ні; маю якусь умовлену зустріч. Чи ваш годинник правильно йде? Я вже спізнився; вибачте мушу відійти.

(Далі буде).

Румунія сильно заінтересована Карпатською Україною

— СТВЕРДЖУЄ РУМУНСЬКА ПРЕСА.

Букарештенський „Семнануль" з 16. ц. м. повідомляє:

Цілий вчорашній день румунські дипломатичні представники інформували міністра закордонних справ про розвиток подій. Міністр приняв учора послів: німецького, французького, італійського та турецького. Опісля мін. Гафенку відбув довгу розмову з Вайда Воєводом.

Як подає черновецький щоденник „Дойче Тагеспост", букарештенська преса оцінює ситуацію з великою резервою, але приписує їй першорядне історичне значіння. Вона підкреслює, що Румунія сильно зацікавлена Карпатською Україною і буде настоювати, щоб нічого там не сталося без румунської згоди.

Президент Волошин у переїзді через Сигіт.

Черновецька „Дойче Тагеспост" з 17. ц. м. повідомляє на основі телеграми з Букарешту: Карпатоукраїнський премієр Волошин приїхав учора передполуднем у Сигіт на румунську територію. Йому товаришать усі члени уряду Карпатської України. Коли о. д-р Волошин ішов до палати греко-католицького єпископа, напав на нього бувший підстаршина

—o—

З польської преси.

Спільна границя, німецькі пляни, українська проблема, польська політика.

Події останніх днів, викликані новими ходами Гітлерової політики, відбилися широким відгомоном у польській пресі. Знаходимо в ній безліч думок з приводу нового положення в середній Европі та у звязку з ріжними проблемами, яких вирішення тісно звязане з новою ситуацією. Найважніша справа для Польщі — це спільний польсько-мадярський кордон, до реалізації якого змагала всіми силами польська закордонна політика, до якої віткала польська політична думка, якої бажала польська прилюдна опінія і яка оце стає доконаним фактом. Про цей факт „Курієр Польскі" пише:

„Та спільна польсько-мадярська границя — це очевидно „щось". Але те „щось" добуте при трагічному акомпаніяменті долі Чехії, Моравії, Словаччини, при брязкоті німецької зброї і небувалому розрості германської імперії."

Вартість тієї добутої спільної границі „Дзеннік Познаньскі" узалежнює від дальшої політики Мадярщини:

„Спільна польсько-мадярська границя створює підставу до дальшого наростання наших державних впливів. Але історична вартість тієї границі тільки тоді буде тривка, коли не тільки ми будемо сильні, але й мадяри зуміють скріпитися в державній силі. Нехай і наші приятелі зза Карпат про те памятають. Слабим і спільна границя не поможе."

Щодо того, як мадярська політика виглядатиме у майбутньому, не має ніякого сумніву „Роботнік", який пише:

„Що станеться з т. зв. Прикарпатською Русею? Чи Третій Райх випустить зі своїх рук „українську концепцію" і передасть її Мадярщині? **Якби навіть це зробив вповні, то на всякий випадок запевнить собі відповідні ґарантії від Мадярщини.** Не прийде йому це з великими труднощами... Бо наші ентузіясти спільної польсько-мадярської границі забувають (а може хочуть забути?), що від кількадесяти літ, від епохи гр. Андрашія старшого, урядова політика Будапешту — з виїмком революційного періоду — машерувала уладно при боці Берліна, значно уладніше, ніж машерував Відень Габсбургів."

„Курієр Познаньскі" робить польській закордонній політиці закид, що вона не зуміла втримати Мадярщину у політичному блоці з Польщею. У статті про те читаємо:

„Щоб собі тверезо освідомити, що все те значить для Польщі, досить кинути оком на мапу, на положення Моравії, яка лучить німецький Шлезьк із простором Словаччини... А що станеться з Прикарпатською Русею? Є ріжні версії. На всякий випадок Берлін тепер може погодитися, щоб її прилучити до Мадярщини. Таж Будапешт запрягся вже до воза оси Берлін—Рим, це значить, що у теперішніх умовинах збільшення Мадярщини Підкарпатською Русею означало би продовження сфери німецького впливу у східньому напрямі вздовж східньо-південної стіни Карпат, вздовж нашої східньої Малопольщі. Інша була би для Польщі ситуація, якби польська політика була зуміла стримати Будапешт від однобічного оперття на берлінсько-римську вісь та наклонити його до того, щоб дійсно, реально рахувався з Польщею, її змаганнями та її інтересами."

Ендецький „Варшавскі Дзеннік Народови" уважає, що спільна польсько-мадярська границя в порівнянні зі зростом німецької могутности — це нікчемний успіх. Він пише:

„Треба, направду, щоб польський нарід зрозумів, що в деяких польських колах намагаються викликати враження, немов муха і слон мають однакові розміри й однакове значіння. Мухою є польсько-мадярська границя в порівнянні з німецьким слоном, що всадовився під боком Польщі — вздовж польської границі від Німана по Прут."

В цьому на думку „Варшавского Дзенніка Народового" винувата польська політика. Бо:

„І Словаччина і Підкарпатська Русь — пише цей часопис — стають від сьогодні країнами фактично залежними від Німеччини... Розвал чехословацької республики і поява на її дотеперішній території німецького протекторату дотикає безпосередньо життєвих інтересів Польщі, що буде окружена німецьким кордоном і кордоном німецьких впливів від Німана по Прут. Наслідки того факту вимагають обширнішого обговорення. Сьогодні треба тільки ствердити, що вони великої ваги та створюють ситуацію у найвищій мірі поважну... **Досить глянути на мапу, щоб здати собі з того справу й одночасно перевести оцінку політики, яка не вміла цьому хочби в найменшій мірі зарадити.**"

Оенерівське **„АБЦ" теж підкреслює факт,** що спільна польсько-мадярська границя не має сьогодні того значіння, яке могла мати раніше.

„Хочемо вірити, що прилучення решти Прикарпатської Руси до Мадярщини заглушить там українські змагання. Але здобуття спільної польсько-мадярської границі має сьогодні багато разів менше значіння ніж ще перед кількома місяцями."

Варшавський консервативний **„Час"** рахується з тим, що останні ходи Гітлера дуже погіршили ситуацію в середній Европі, коли брати справу зі становища Польщі.

„Мусимо ясно здати собі — пише він — справу з того, що з погляду наших інтересів та звязків, які не зважаючи на все, лучать нас з чеським народом, та суттєва зміна в самому центрі Европи — це **зміна на гірше.** Ані створення нової словацької держави, ані добуття спільної границі з Мадярщиною **зрівноважити тієї зміни не зможе.**"

Обговорюючи пляни Гітлера польська преса торкається раз-у-раз справи Карпатської України та української проблеми взагалі. Краківський клерикальний **„Ґлос Народу"** пише:

„Чи це значить, що Берлін закинув пляни Великої України? Побоюємося, що — ні. Похід на схід — це один з головних засновків імперіялістичного пляну Німеччини, а „Велика Україна" творить центральну точку того засновку. Згода на ліквідацію Підкарпатської Руси доказує тільки зміну метод і шляхів, але не зміну мети. **Не так, то в інший спосіб Німеччина вестиме тепер свою „українську" акцію.**"

Про те, що Німеччина має на увазі розвязку української проблеми, пише ендецький **„Варшавскі Дзеннік Народови"** ось що:

„Цей кордон, окруживши на великанському просторі Польщу, прямує до Румунії, наближаючись до південних просторів Росії, де — не від сьогодні — Німеччина **підготовляє розвязку в дусі своїх інтересів української проблеми.** Спроби будови німецької імперії на европейському сході, започатковані аншлюсом та розбором Чехословаччини, швидко посуваються наперед, зміняючи в нагальному темпі політичну мапу Европи і закладаючи — при кожній нагоді, що трапиться — фундаменти під „німецьку систему". Анексія Чехії і Моравії разом із протекторатом у Словаччині творить дуже важний етап на тому шляху і створює ситуацію, якої повага є хіба аж надто очевидна."

Також **„Ґонєц Варшавскі"** уважає українську справу небезпечним відтинком Гітлерових плянів:

„Просто рамя вісімдесятьміліонового Райху, розбивши державу чехо-словаків, простягається вздовж південних Карпат, отже південної польської границі, до Румунії й наближається до совітської України... Це скріплення впливів Німеччини на наших південних кордонах не є для Польщі — скажім лагідно — приємне. **Тим більше, що не брак у Німеччині політиків, які мріють про створення Великої України і які підсичують змагання українських сепаратистів.** А на прикладі розбору і розкладу Чехословаччини бачимо, як по мистецьки Німеччина виграє політичні сепаратизми найменших народців для послаблення своїх сусідів."

Ясна річ, що у звязку з тим новим загрозливим положенням у середній Европі, польська преса турбується тим, у якому стані заскакує ця ситуація Польщу. **„Роботнік"** з цього приводу пише:

„Уклад сил у середній Европі далі пересунувся на користь Третього Райху. Щодо того ніхто в Польщі не має ніяких оман. Отже ми казали правду, коли твердили, що польська закордонна політика йде не від тріюмфу до тріюмфу, але від трудности до трудности... Трудностям треба дати раду. **Треба достосувати польське внутрішнє життя до зверхніх небезпек, які зростають.** Ті, що цьому перешкоджують своїм своєрідним „режимовим патріотизмом" чи „обозовим", похвальними гимнами й кадилами, що не підходять зовсім до положення — беруть на себе велику історичну відповідальність."

Консервативний **„Час"** є тої думки, що тепер у Польщі всі повинні взяти відповідальність за державу:

„Але тоді й ті, що є при владі і мають за неї відповідальність, як теж і всі ті, що відсунені від влади, але мають великий вплив та авторитет у громадянстві, мусять зрозуміти, що почуття справжньої сили може дати тільки така консолідація, яка нікого не виключає від праці, яка не творить ніяких верхових привілеїв, але дозволяє всім у відповідному відношенні впливати на долю подій і ділити відповідальність за долю держави."

Оенерівське **„АБЦ"** так пише про цю справу:

„Те, що Словаччина підчинилася Німеччині — **це черговий сигнал осторо[ги]** для Польщі. Це сигнал остороги для нашої закордонної і **внутрішньої політики. Але передовсім для внутрішньої політики,** якої зміна є необхідною умовою [illegible] поправи нашої закордонної політики. Зміна в нашій внутрішній політиці може прийти тільки на підставі [illegible] мобілізації цілого, без ріжниці

Румунія сильно зацікавлена Карпатською Україною

— СТВЕРДЖУЄ РУМУНСЬКА ПРЕСА.

Букарештенський „Семинуль“ з 16. п. м. всідомляє:

Цілий вчорашній день румунські дипломатичні представники інформували міністра закордонних справ про розвиток подій. Міністр приняв учора послів: німецького, французького, італійського та турецького. Опісля мін. Гафенку відбув довгу розмову з Вайда Воєводом.

Як подає черновецький щоденник „Дойче Тагеспост“, букарештенська преса оцінює ситуацію з великою резервою, але приписує їй першорядне історичне значіння. Вона підкреслює, що Румунія сильно зацікавлена Карпатською Україною і буде настоювати, щоб нічого там не сталося без румунської згоди.

Президент Волошин у переїзді через Сигіт.

Черновецька „Дойче Тагеспост“ з 17. п. м. повідомляє на основі телеграми з Букарешту: Карпатоукраїнський премієр Волошин приїхав учора передполуднем у Сигіт на румунську територію. Йому товаришать усі члени уряду Карпатської України. Коли о. д-р Волошин ішов до палати греко-католицького єпископа, напав на нього бувший підстаршина

—o—

З польської преси.

Спільна границя, німецькі пляни, українська проблема, польська політика.

Події останніх днів, викликані новими ходами Гітлерової політики, відбилися широким відгомоном у польській пресі. Знаходимо в ній безліч думок з приводу нового положення в середній Европі та у звязку з ріжними проблемами, яких вирішення тісно звязане з новою ситуацією. Найважніша справа для Польщі — це спільний польсько-мадярський кордон, до реалізації якого змагала всіми силами польська закордонна політика, до якої віткала польська політична думка, якої бажала польська прилюдна опінія і яка оце стає доконаним фактом. Про цей факт **„Курієр Польскі“** пише:

„Та спільна польсько-мадярська границя — **це очевидно „щось“. Але те** „щось“ добуте при трагічному акомпаніяменті долі Чехії, Моравії, Словаччини, **при брязкоті німецької зброї і небувалому розрості германської імперії.**“

Вартість тієї добутої спільної границі **„Дзєннік Познаньскі“** узалежнює від дальшої політики Мадярщини:

„Спільна польсько-мадярська границя створює підставу до дальшого наростання наших державних впливів. Але історична вартість тієї границі тільки тоді буде тривка, коли не тільки ми будемо сильні, але й мадяри зуміють скріпитися в державній силі. Нехай і наші приятелі зза Карпат про те памятають. Слабим і спільна границя не поможе.“

Щодо того, як мадярська політика виглядатиме у майбутньому, не має ніякого сумніву **„Роботнік“**, який пише:

„Що станеться з т. зв. Прикарпатською Руссю? Чи Третій Райх випустить зі своїх рук „українську концепцію“ і передасть її Мадярщині? **Якби навіть не зробив вповні, то на всякий випадок запевнить собі відповідні гарантії від Мадярщини.** Не прийде йому це з великими труднощами... Бо **наші ентузіясти спільної польсько-мадярської границі забувають (а може хочуть забути?), що від кількадесяти літ, від епохи гр. Андрашія** старшого, урядова політика Будапешту — в винятком революційного періоду — **машерувала уладно при боці Берліна, значно уладніше, ніж машерував Відень Габсбургів.**“

„Курієр Познаньскі“ робить польській закордонній політиці закид, що вона не зуміла втримати Мадярщину у політичному блоці з Польщею. У статті про те читаємо:

„Щоб собі тверезо освідомити, що все те значить для Польщі, досить кинути оком на мапу, на положення Моравії, яка лучить німецький Шлезьк із простором Словаччини... А що станеться з Прикарпатською Руссю? Є ріжні версії. На всякий випадок Берлін тепер може погодитися, щоб її прилучити до Мадярщини. Таж Будапешт запрягся вже до воза оси Берлін—Рим, це значить, що у теперішніх умовинах збільшення Мадярщини Підкарпатською Руссю означало би продовження сфери німецького впливу у східньому напрямі: вздовж східньо-південної стіни Карпат, вздовж нашої східньої Малопольщі. Інша була би для Польщі ситуація, якби польська політика була зуміла стримати Будапешт від однобічного опертя на берлінсько-римську вісь та наклонити його до того, щоб дійсно, реально рахувався з Польщею, її змаганнями та її інтересами.“

Ендецький **„Варшавскі Дзєннік Народови“** уважає, що спільна польсько-мадярська границя в порівнянні зі зростом німецької могутности — це ніякий успіх. Він пише:

„Треба, направду, щоб польський нарід зрозумів, що в деяких польських колах намагаються викликати враження, немов муха і слон мають однакові розміри **й однакове значіння.** Мухою є польсько-мадярська границя в порівнянні з німецьким слоном, що всадовився під боком Польщі — здовж польської границі від Німана по Прут.“

В цьому на думку „Варшавского Дзєнніка Народового“ вимувата польська політика. Бо:

„І Словаччина і Підкарпатська Русь — пише цей часопис — **стають від сьогодні** країнами фактично залежними від Німеччини... Розвал чехословацької республіки і поява на її дотеперішній території німецького протекторату дотикає безпосередньо життевих інтересів Польщі, що буде окружена німецьким кордоном і кордоном німецьких впливів від Німана по Прут. Наслідки того факту вимагають обширнішого обговорення. Сьогодні треба тільки ствердити, що вони великої ваги та створюють ситуацію у найвищій мірі поважну... Досить глянути на мапу, щоб здати собі з того справу й одночасно перевести оцінку політики, яка не вміла цьому хочби в найменшій мірі зарадити.“

Оенерівське **„АБЦ“** теж підкреслює факт, що спільна польсько-мадярська границя не має сьогодні того значіння, яке могла мати раніше.

„Хочемо вірити, що прилучення решти Прикарпатської Руси до Мадярщини вдушить там українські змагання. Але здобуття спільної польсько-мадярської границі має сьогодні багато разів менше значіння ніж ще перед кількома місяцями.“

Варшавський консервативний **„Час“** рахується з тим, що останні ходи Гітлера **дуже** погіршили ситуацію в середній Европі, коли брати справу зі становища Польщі.

„Мусимо ясно здати собі — пише він — справу з того, що з погляду наших інтересів та звязків, які не зважаючи на все, лучать нас з чеським народом, та суттєва зміна в самому центрі Европи — це **зміна на гірше.** Ані створення нової словацької держави, ані добуття спільної границі з Мадярщиною **зрівноважити тієї зміни не зможе.**“

Обговорюючи пляни Гітлера польська преса торкається раз-у-раз справи Карпатської України та української проблеми взагалі. Краківський клерикальний „Ґлос Народу“ пише:

„Чи це значить, що Берлін закинув плян Великої України? Побоюємося, що — ні. Похід на схід — це один з головних засновків імперіялістичного пляну Німеччини, а „Велика Україна“ творить центральну точку того засновку. Згода на ліквідацію Підкарпатської Руси доказує тільки зміну метод і шляхів, але не зміну мети. **Не так, то в інший спосіб Німеччина вестиме тепер свою „українську“ акцію.**“

Про те, що Німеччина має на увазі розвязку української проблеми, пише ендецький **„Варшавскі Дзєннік Народови“** ось що:

„Цей кордон, окруживши на великанському просторі Польщу, прямує до Румунії, наближаючись до південних просторів Росії, де — не від сьогодні — Німеччина **підготовляє розвязку в дусі своїх інтересів української проблеми.** Спроби будови німецької імперії на европейському сході, започатковані аншлюсом та розбором Чехословаччини, швидко посуваються наперед, змінюючи в нагальному темпі політичну мапу Европи і закладаючи — при кожній нагоді, що трапиться — фундаменти під „німецьку систему“. Анексія Чехії і Моравії разом із протекторатом у Словаччині творить дуже важний етап на тому шляху і створює ситуацію, якої повага є хіба аж надто очевидна.“

Також **„Гонец Варшавскі“** уважає українську справу небезпечним відтинком Гітлерових плянів:

„Просто рамя вісімдесятьміліонового Райху, розбивши державу чехо-словацьку, простягається здовж південних Карпат, отже південної польської границі, до Румунії й наближається до совітської України... Це скріплення впливів Німеччини на наших південних кордонах не є для Польщі — скажім лагідно — приємне. **Тим більше, що не брак у Німеччині політиків, які мріють про створення Великої України і які підсичують змагання українських сепаратистів.** А на прикладі розбору і розкладу Чехословаччини **бачимо, як** по мистецьки Німеччина **виграє політичні сепаратизми найменших народців для** послаблення своїх сусідів.“

Ясна річ, що у звязку **з тим новим загрозливим положенням у середній Европі** польська преса турбується тим, **у якому стані** заскакує ця ситуація Польщу. **„Роботнік“** з цього приводу пише:

„Уклад сил у середній Европі **далі пересунувся** на користь Третього **Райху.** Щодо того ніхто в Польщі **не має ніяких** омани. Отже ми казали правду, **коли твердили**, що польська закордонна політика йде не від тріюмфу до тріюмфу, **але від** трудности до трудности... **Труднощам** треба дати раду. **Треба достосувати польське внутрішнє життя до зверхніх небезпек, які зростають.** Ті, що цьому перешкоджують своїм своєрідним „режимовим патріотизмом“ чи „обозовими“, похвальними гимнами й кадилами, що не підходять зовсім до положення — беруть на себе велику історичну відповідальність.“

Консервативний **„Час“** є тої думки, що тепер у Польщі всі повинні взяти відповідальність за державу:

„Але тоді й ті, що є при владі і мають за неї відповідальність, як теж і всі ті, що відсунені від влади, але мають великий вплив та авторитет у громадянстві, мусять зрозуміти, що почуття справжньої сили може дати тільки така консолідація, яка нікого не виключає від праці, яка не творить ніяких верхових привілеїв, але дозволяє всім у відповідному відношенні впливати на долю подій і ділити відповідальність за долю держави.“

Оенерівське **„АБЦ“** так пише про це справу:

„Те, що Словаччина піддалися Німеччині — **це черговий сигнал остороги** для Польщі. Це сигнал остороги для нашої закордонної і внутрішньої політики. Але передовсім для внутрішньої політики, якої зміна є необхідною умовиною основної поправи нашої закордонної політики. Зміна в нашій внутрішній політиці може прийти тільки на підставі повної мобілізації цілого, без ніякої

конань польського громадянства. Така моральна, не механічна, мобілізація може вимагає жертв від усіх політичних чинників. Але вона єдина може бути тривкою підвалиною правильної закордонної політики.

Маємо тут три голоси трьох ріжних органів про те, що „польське внутрішнє життя треба достосувати до зверхніх небезпек, які зростають". Але кожний з них загальниковий і не вичерпує глибини тієї преважної проблеми.

Бої коло Солотвинських Долів.

(Телефоном до Українських Вістей).

Букарешт, 18. III. год. 11. вполудне. Подаю вам жмут інформацій, які я зібрав нині до полудня. Нині рано почався бій під Солотвинськими Долами. Низиною Тиси наступає змоторизований 15 полк гонведів. Бій досі невирішений. Карпатоукраїнська армія бореться по геройськи. Доказом того напр. те, що Севлюш переходив пять разів з рук до рук у рукопашному бою. Неменше крваві бої ішли за Хуст. Вчора Хуст був двічі в руках карпатоукраїнських військ і щойно під вечір відступили вони на сумежні горби, що домінують над містом. Мадяри йдуть лівим бережом Тиси, якого карпатоукраїнські війська не боронять. У той спосіб намагаються вони відтяти Карпатську Україну від Румунії. Вістка про смерть головного команданта Карпатської Січі Дмитра Клемпуша потверджується. Він згинув у боротьбі з чехами в Хусті, разом зі своїм братом Василем.

Вчора переїхав румунську границю коло Мармароського Сиготу президент Волошин із деякими членами уряду. Відповідає правді, що в Сиготі на президента Волошина був атентат. Стріляв до нього чеський підстаршина, але кулі, на щастя хибили. Замаховця увязнили. Зі Сиготу переїхав президент Волошин до Клюжу в Семигороді. Там він задержався дуже коротко. Румунська влада побоювалася мадярських демонстрацій і порадила президентові Волошинові, щоб відти відїхав. Президент Волошин відїхав із кількома членами уряду до Югославії, якої уряд заздалегідь повідомив, що дає йому право азилю. ДЕЛЕҐАЦІЯ КАРПАТОУКРАЇНСЬКОГО УРЯДУ ТАКИ ВІДІХАЛА ДО БУДАПЕШТУ І Д-Р БРЯЩАЙКО ЗЛОЖИВ ТАМ ВІД ПРЕЗИДЕНТА ВОЛОШИНА ЗАЯВУ, ЩО КАРПАТОУКРАЇНСЬКИЙ УРЯД ГОТОВ ВЕРНУТИСЯ В КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ, ЯКЩО МАДЯРЩИНА ЗАГАРАНТУЄ ЗА КАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ АВТОНОМНИЙ УСТРІЙ І ВИЯВ СВОБІДНОЇ ВОЛІ КАРПАТО УКРАЇНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ ЩОДО АВТОНОМНОГО УРЯДУ.

Будапешт не дав досі відповіди. Вперто тут повторюють, що премієр Реваї видав учора заклик до карпатоукраїнських військ, щоб вони далі боролися. Потвердження цієї вістки я не міг добитися.

На терен Румунії перейшли тисячі втікачів з Карпатської України. Ними заопікувався румунський Червоний Хрест. Яка буде їх дальша доля, ще не відомо. І. П.

Польська преса про бої у Карпатській Україні.

„Експрес Ілюстровани" з 19. ц. м. повідомляє:

Ситуація в Карпатській Руси все ще не вияснена. Мабуть на найдальше на схід висуненім кінці краю йдуть бої січовиків з відділами мадярської національної ґвардії, яким помагають польські добровольці.

Від учора ці бої стали поважніші, бо недалеко Ясіня найшлися відділи січовиків, що їх виперли з інших околиць мадяри.

Карпатоукраїнські міністри на полі бою.

Український уряд на території Карпатської України. Заступник президента Волошина мін. Перевузник перебуває згідно з дирєктивами уряду зі східною ґрупою, а мін. Клочурак з західною.

Як добрий пастир не покине свого стада.

УПС повідомляє: Апостольський адміністратор Карпатської України Еп. Няраді заявив, що останеться дальше на становищі найвищого душпастиря Карпатської України.

Европа подивляє геройську оборону Карпатської України

Англійська і французька преса подає обширні вістки про завзяті бої у Карпатській Україні. Західньо - европейська опінія ставиться з найбільшим подивом до геройської оборони Січовиків Карпатської України. Англійська преса подає, що реґент Горті переїхав кордони Карпатської України за мадярським військом. Одночасно англійська преса пише, що прем. Чемберлен не може вже повірити канц. Гітлерові на слово. Мінхенська політика зовсім провалилася.

Найважніші рішення карпатоукраїнського сойму.

Українська Пресова Служба повідомляє, що Хуст учора двічі відбили відділи Організації Народньої Оборони. З Братислави доносять, що вчора ще мало відбутися засідання карпато-українського сойму. Треба підчеркнути, що на першому засіданні сойму ухвалено не лише самостійність Карпатської України, але також ухвалено, що національним гимном є: „Ще не вмерла Україна", державним гербом тризуб, а державним прапором є жовтоблакитний прапор.

НОВИЙ ПОКЛИК КАРПАТОУКРАЇНСЬКОГО УРЯДУ.

Карпато-український уряд звернувся знову до мадярського уряду зокрема до реґента Гортія і мін. Чакія та до урядів інших держав, щоб Мадярщина припинила військову акцію з огляду на пролив крови.

Мадяри розстрілюють січовиків.

УПС повідомляє, що мадяри в Доманинцях розстріляли 8-ох українських січовиків.

Мадярська преса пише, що мадярські відділи стрічаються з несподіваним опором Карпатської Січі. Про те говорив м. ін. Телекі в парляменті. — Мадярські відділи натрапляють в долині Ужу на рішучий спротив Карпатської Січі.

Мадярське радіо повідомляє, що досі по мадярській стороні є 37 вбитих і 200 ранених.

Румунські війська обсадили

ЗАХІДНІ КОРДОНИ.

„Фелькішер Беобахтер" повідомляє, що зацікавлення румунської публичної опінії зосереджується щораз більше на справах Карпатської України та на румунах, які там живуть. Цими справами займалася також в четвер рада міністрів. Кажуть, що предметом нарад був лише перегляд політичного положення. На цьому засіданні запали рішення, які мають на меті охоронити Румунію перед всякими несподіванками. Для повного переведення цих рішень вислано на західну границю 4, 6 і 7 корпуси. Забезпечено границю не лише від Карпатської України, але також здовж цілого мадярського кордону.

ПРАВО АЗИЛЮ ЛИШЕ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ.

„Вінер Ноесте Нахріхтен" повідомляють, що румунська влада видала розпорядок, що на територію Румунії можуть з Карпатської України перейти лише політичні діячі, але зате не можуть перейти жиди.

НІМЕЦЬКИЙ УЛЬТИМАТ ДО РУМУНІЇ?

Англійський Форін Офіс повідомляє: У звязку з широко поширеними вістками в Льондоні про ультимат Німеччини до Румунії британський посол у Букарешті сер Гор відвідав мін. Гафенку і просив його вияснень. Мін. Гафенку поінформував британського посла, що поголоски про ультимат Німеччини до Румунії неправдиві.

Мадярський штаб про виступ

СВОЇХ ВІЙСЬК.

Будапешт, 18. III. ПАТ.

Нині рано оголошено такий комунікат головного штабу: Відділи, які посуваються долиною Тиси, осягнули вчора вечором польський кордон. Відділи, що посувалися долиною ріки Уж, учора вечором навязали контакт з польськими військами. Заняття цілої території Підкарпатської Руси поступає пляново наперед. Зломивши спротив січових відділів та українських ватаг мадярські війська почали очищувати терени. До год. 22-ої дня 17. ц. м. мадяри мали 37 убитих і 114 ранених. На визволенім терені обняло військо адміністраційну владу від год. 12-ої дня 18. ц. м.

МАДЯРИ ДІЙШЛИ ДО УЖОКУ.

УЖОК. ПАТ. Мадярська військова кольона, що вийшла з Ужгороду, дійшла вечором до ужоцького провалу. В год. 24,40. 3-ох мадярських старшин навязало контакт з польською армією.

АРІЙСЬКІ ЗАКОНИ ПРОТИ ЖИДІВ У СЛОВАЧЧИНІ.

Згідно з рішенням адвокатської палати у Братиславі не вільно буде виконувати адвокатської практики неарійським адвокатам уже від 21. ц. м. Адвокати неарійці обовязані до 24-ох днів зголосити адвокатській палаті субститута, бо у противлежньому випадку адвокатська палата призначить для їх канцелярії комісаря.

НОЙРАТ ПРОТЕКТОРОМ ЧЕХ І МОРАВІЇ.

Канц. Гітлер призначив мін. фон Нойрата протектором Німеччини в Чехії і Моравії з осідком у Празі, де виконуватиме свій уряд, як міністер Німеччини і предсідник тайної кабінетової ради. Одночасно канц. Гітлер призначив заступника ґавляйтера Судетів Карла Германа Франка державним секретарем, а реґенційного президента Курта фон Бурґсдорфа міністеріяльним директором при директоріяті Німеччини, Чехії і Моравії.

—o—

ДВА ПРОТИНІМЕЦЬКІ ЗАМАХИ НА СЛОВАЧЧИНІ.

Німецьке Інформаційне бюро повідомляє з Братислави, що вчора рано невідомий напасник кинув ручну гранату на дім у Трнаві, де мешкає управитель німецької націонал-соціялістичної партії та на дім одного з місцевих німців у Трнаві (коло 50 км. на північний схід від Братислави). В обох випадках не було ранених. Матеріяльні втрати дуже великі.

—o—

ЛІКВІДУЮТЬ ПОСОЛЬСТВА У ПРАЗІ.

Італійське і мадярське посольство у Празі повідомило дотеперішнє німецьке посольство про ліквідацію дипльоматичного представництва Італії і Мадярщини у Празі. Італія залишила у Празі лише генеральний консулят.

конань, польського громадянства. Така моральна, не механічна, мобілізація може вимагає жертв від усіх політичних чинників. Але вона єдина може бути тривкою підвалиною правильної закордонної політики.

Маємо тут три голоси трьох ріжних органів про те, що „польське внутрішне життя треба достосувати до зверхніх небезпек, які зростають“. Але кожний з них загальниковий і не вичерпує глибини тієї преважної проблеми.

Бої коло Солотвинських Долів.

(Телефоном до Українських Вістей).

Букарешт, 18. III. год. 11. вполудне.

Подаю вам жмут інформацій, які я зібрав нині до полудня. Нині рано почався бій під Солотвинськими Долами. Низиною Тиси наступає змоторизований 15 полк гонведів. Бій досі невирішений. Карпатоукраїнська армія бореться по геройськи. Доказом того напр. те, що Севлюш переходив пять разів з рук до рук у рукопашному бою. Неменше криваві бої ішли за Хуст. Вчора Хуст був двічі в руках карпатоукраїнських військ і щойно під вечір відступили вони на сумежні горби, що панують над містом. Мадяри йдуть лівим берегом Тиси, якого карпатоукраїнські війська не боронять. У той спосіб намагаються вони відтяти Карпатську Україну від Румунії. Вістка про смерть головного команданта Карпатської Січі Дмитра Клемпуша потверджується. Він згинув у боротьбі з чехами в Хусті, разом зі своїм братом Василем.

Вчора переїхав румунську границю коло Мармароського Сиготу президент Волошин із деякими членами уряду. Відповідає правді, що в Сиготі на президента Волошина був атентат. Стріляв до нього чеський підстаршина, але кулі, на щастя хибили. Замаховця увязнили. Зі Сиготу переїхав президент Волошин до Клюжу в Семигороді. Там він задержався дуже коротко. Румунська влада побоювалася мадярських демонстрацій і порадила президентові Волошинові, щоб відти відїхав. Президент Волошин відїхав із кількома членами уряду до Югославії, якої уряд заздалегідь повідомив, що дає йому право азилю. ДЕЛЕҐАЦІЯ КАРПАТОУКРАЇНСЬКОГО УРЯДУ ТАКИ ВІДЇХАЛА ДО БУДАПЕШТУ І Д-Р БРЯЩАЙКО ЗЛОЖИВ ТАМ ВІД ПРЕЗИДЕНТА ВОЛОШИНА ЗАЯВУ, ЩО КАРПАТОУКРАЇНСЬКИЙ УРЯД ГОТОВ ВЕРНУТИСЯ В КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ, ЯКЩО МАДЯРЩИНА ЗАГАРАНТУЄ ЗА КАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ АВТОНОМНИЙ УСТРІЙ І ВИЯВ СВОБІДНОЇ ВОЛІ КАРПАТО УКРАЇНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ ЩОДО АВТОНОМНОГО УРЯДУ.

Будапешт не дав досі відповіди. Вперто тут повторюють, що премієр Реваї видав учора заклик до карпатоукраїнських військ, щоб вони далі боролися. Потвердження цієї вістки я не міг добитися.

На терен Румунії перейшли тисячі втікачів з Карпатської України. Ними заопікувався румунський Червоний Хрест. Яка буде їх дальша доля, ще не відомо. І. П.

Польська преса про бої у Карпатській Україні.

„Експрес Ілюстровани“ з 19. ц. м. повідомляє:

Ситуація в Карпатській Руси все ще не виснена. Мабуть на найдальше на схід висуненім кінці краю йдуть бої січовиків з відділами мадярської національної ґвардії, яким помагають польські добровольці.

Від учора ці бої стали поважніші, бо недалеко Ясіня найшлися відділи січовиків, що їх виперли з інших околиць мадяри.

Карпатоукраїнські міністри на полі бою.

Український уряд на території Карпатської України. Заступник президента Волошина мін. Перевузник перебуває згідно з директивами уряду зі східною ґрупою, а мін. Клочурак з західною.

Як добрий пастир не покине свого стада.

УПС. повідомляє: Апостольський адміністратор Карпатської України Еп. Нярадій заявив, що останеться дальше на становищі найвищого душпастиря Карпатської України.

Европа подивляє геройську оборону Карпатської України

Англійська і французька преса подає обширні вістки про завзяті бої у Карпатській Україні. Західньо - европейська опінія ставиться з найбільшим подивом до геройської оборони Січовиків Карпатської України. Англійська преса подає, що реґент Горті переїхав кордони Карпатської України за мадярським військом. Одночасно англійська преса пише, що прем. Чемберлен не може вже повірити канц. Гітлерові на слово. Мінхенська політика зовсім провалилася.

Найважніші рішення карпатоукраїнського сойму.

Українська Пресова Служба повідомляє, що Хуст учора двічі відбили відділи Орґанізації Народньої Оборони. З Братислави доносять, що вчора ще мало відбутися засідання карпато-українського сойму. Треба підкреслити, що на першому засіданні сойму ухвалено не лише самостійність Карпатської України, але також ухвалено, що національним гимном є: „Ще не вмерла Україна“, державним гербом тризуб, а державним прапором є жовто-блакитний прапор.

НОВИЙ ПОКЛИК КАРПАТОУКРАЇНСЬКОГО УРЯДУ.

Карпато-український уряд звернувся знову до мадярського уряду зокрема до реґента Гортія і мін. Чакія та до урядів інших держав, щоб Мадярщина припинила військову акцію з огляду на пролив крови.

Мадяри розстрілюють січовиків.

УПС повідомляє, що мадяри в Доманинцях розстріляли 8-ох українських січовиків. Мадярська преса пише, що мадярські відділи стрічаються з несподіваним опором Карпатської Січі. Про те говорив м. ш. Телекі в парляменті. — Мадярські відділи натрапляють в долині Ужу на рішучий спротив Карпатської Січі.

Мадярське радіо повідомляє, що досі по мадярській стороні є 37 вбитих і 200 ранених.

Румунські війська обсадили

ЗАХІДНІ КОРДОНИ.

„Фелькішер Беобахтер“ повідомляє, що зацікавлення румунської публичної опінії зосереджується щораз більше на справах Карпатської України та на румунах, які там живуть. Цими справами займалася також в четвер рада міністрів. Кажуть, що предметом нарад був лише перегляд політичного положення. На цьому засіданні запали рішення, які мають на меті охоронити Румунію перед всякими несподіванками. Для повного переведення цих рішень вислано на західну границю 4, 6 і 7 корпуси. Забезпечено границю не лише від Карпатської України, але також зловж цілого мадярського кордону.

ПРАВО АЗИЛЮ ЛИШЕ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ.

„Вінер Ноесте Нахріхтен“ повідомляють, що румунська влада видала розпорядок, що на територію Румунії можуть з Карпатської України перейти лише політичні діячі, але затє не можуть перейти жиди.

НІМЕЦЬКИЙ УЛЬТИМАТ ДО РУМУНІЇ?

Англійський Форін Офіс повідомляє: У звязку з широко поширеними вістками в Льондоні про ультимат Німеччини до Румунії британський посол у Букарешті сер Гор відвідав мін. Гафенку і просив його вияснень. Мін. Гафенку поінформував британійського посла, що поголоски про ультимат Німеччини до Румунії неправдиві.

Мадярський штаб про виступ

СВОЇХ ВІЙСЬК.

Будапешт, 18. III. ПАТ.

Нині рано оголошено такий комунікат головного штабу: Відділи, які посуваються долиною Тиси, осягнули вчора вечором польський кордон. Відділи, що посувалися долиною ріки Уж, учора вечором навязали контакт з польськими військами. Заняття цілої території Підкарпатської Руси поступає планово наперед. Зломивши спротив січових відділів та українських ватаг мадярські війська почали очищувати терени. До год. 22-ої дня 17. ц. м. мадяри мали 37 убитих і 114 ранених. На визволенім терені обняло військо адміністраційну владу від год. 12-ої дня 18. ц. м.

МАДЯРИ ДІЙШЛИ ДО УЖОКУ.

УЖОК. ПАТ. Мадярська військова кольона, що вийшла з Ужгороду, дійшла вечором до ужоцького провалу. В год. 24,40. 3-ох мадярських старшин навязало контакт з польською армією.

АРІЙСЬКІ ЗАКОНИ ПРОТИ ЖИДІВ У СЛОВАЧЧИНІ.

Згідно з рішенням адвокатської палати у Братиславі не вільно буде виконувати адвокатської практики неарійським адвокатам уже від 21. ц. м. Адвокати неарійці обовязані до 24-ох днів зголосити адвокатській палаті субститута, бо у протилежньому випадку адвокатська палата призначить для їх канцелярії комісаря.

НОЙРАТ ПРОТЕКТОРОМ ЧЕХ І МОРАВІЇ.

Канц. Гітлер призначив мін. фон Нойрата протектором Німеччини в Чехії і Моравії з осідком у Празі, де виконуватиме свій уряд, як міністр Німеччини і предсідник тайної кабінетової ради. Одночасно канц. Гітлер призначив заступника ґавляйтера Судетів Карла Германа Франка державним секретарем, а реґенційного президента Курта фон Бурґсдорфа міністеріяльним директором при директоріяті Німеччини, Чехії і Моравії.

—o—

ДВА ПРОТИНІМЕЦЬКІ ЗАМАХИ НА СЛОВАЧЧИНІ.

Німецьке інформаційне бюро повідомляє з Братислави, що вчора рано невідомий напасник кинув ручну ґранату на дім у Трнаві, де мешкає управитель німецької націонал-соціялістичної партії та на дім одного з місцевих німців у Трнаві (коло 50 км. на північний схід від Братислави). В обох випадках не було ранених. Матеріяльні втрати дуже великі.

—o—

ЛІКВІДУЮТЬ ПОСОЛЬСТВА У ПРАЗІ.

Італійське і мадярське посольство у Празі повідомило дотеперішне німецьке посольство про ліквідацію дипльоматичного представництва Італії і Мадярщини у Празі. Італія залишила у Празі лише ґенеральний консулят.

Гострий протест Франції та Анґлії в Берліні.

Мін. Бонне доручив у суботу 18. ц. м. французькому амбасадорові Кульондрові скласти гострий протест в німецькому міністерстві закордонних справ у Берліні проти положення в Чехословаччині, яке вважає нарушенням мінхенського договору. Французький уряд не признає новоствореного положення в Чехії і Моравії.

Одночасно британський Форін Офіс доручив британському амбасадорові скласти подібний демарш у Берліні. Англійський амбасадор поінформував німецький уряд, що акція Німеччини в Чехії і Моравії є зірванням мінхенського договору та мирної співпраці, до якої зобовязалися сигнатарі згаданого договору. Тому британський уряд стоїть на становищі, що зміни в Чехо-Словаччині внаслідок військової акції Німеччини не мають правних основ.

Німеччина відкинула протести Анґлії і Франції.

Інформаційне Бюро повідомляє: Англійський і французький амбасадор склали демарш у міністерстві закордонних справ проти прилучення Чехії і Моравії. Оба амбасадори дістали відповідь, що німецький уряд не може приняти таких протестів.

Горячкові наради в Льондоні і Парижі.

Минулої суботи англійські міністри мусіли зрезиґнувати з традиційної їзди на відпочинок поза місто і залишитися в Льондоні у звязку з новоствореним положенням в Европі. Отже перед полуднем мін. Галіфакс приняв кількох амбасадорів великих держав, а пополудні відбув півгодинну нараду з мін. Іденом. По повороті з Бермінґгему прем. Чемберлена до Льондону почалося в год. 5-ій пополудні засідання кабінету в повному складі. По дво і пів годинних нарадах не проголошено ніякого комунікату. Відомо лише, що на засіданні обговорили основно міжнародне положення. Перед згаданим засіданням відбулися дві наради: одна міністрів оборони при співучасти шефів штабу військового та маринарки, друга міністра домініїв з високими комісарами домініїй. Одночасно прем. Даляціє відбув у парляменті нараду з амбасадорами Анґлії та Злучених Держав, а мін. Бонне конферував годину з румунським амбасадором Тatapеску та совітським амбасадором.

Мін. Галіфакс приняв у суботу амбасадорів: Франції, Злучених Держав, Сов. Росії і Німеччини. Мін. Галіфакс поінформував представників згаданих держав про становище В. Британії супроти останніх подій. Одночасно поінформував амбасадорів про зміст інструкції, що її вислано британському амбасадорові в Берліні.

НІМЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР ВИЇХАВ З ЛЬОНДОНУ.

Німецький уряд візвав свого амбасадора в Льондоні фон Дірксена, щоби склав звіт.

Французький амбасадор Кульондр виїздже з Берліна до Парижа щойно в понеділок, бо в неділю уладжує ще бенкет для дипльоматів у французькій амбасаді.

—o—

Господарські санкції проти Німеччини.

Державний секретар Злучених Держав Морґентав запросив фінансових аташе Франції і В. Британії, щоб познайомити їх з фінансовими засобами, що їх задумує видати уряд Злучених Держав внаслідок окупації Чехо-Словаччини Німеччиною.

Одночасно през. Рузвельт у відповідь на письмо б. президента Чехо-Словаччини д-ра Бенеша, який звернувся до уряду Злучених Держав, В. Британії та Франції з покликом не признати акту окупації Чехо-Словаччини заявив, що Злучені Держави не признають анексії Чехо-Словаччини Німеччиною.

—o—

Тепер Італія підготовляє бомбу проти Франції.

ПАРИЖ. ПАТ. В політичних колах Франції і парляментарних кулюарах викликала велике враження статтея „Франкфуртер Цайтунґ", що в найближчому часі Італія видвигне ревіндикації під адресою Франції, що їх підтримає Німеччина.

Військові повновласти для французького уряду.

ПАРИЖ. ПАТ. Фінансова комісія палати послів приняла 26-ма голосами проти 17-ох законопроект про спеціяльні повновласти для уряду в царині народньої оборони. Радикали одноголосно висловилися за урядом.

Авас уважає це голосування великим успіхом уряду та припускає, що уряд дістане вотум довіря на пленарному засіданні палати послів та сенату.

ДИКТАТОРСЬКІ ПОВНОВЛАСТИ ДЛЯ ДАЛЯДІЄ.

В Елізейській палаті відбулося надзвичайне засідання французького кабінету під проводом президента Лебрена. По двогодинній нараді мін. Саро відчитав такий комунікат: Прем. Даладіє і мін. Бонне склали раді міністрів звіт про міжнародні події і вигнали згоду ради на зміст деклярації, що її прем. Даладіє предложить парляментові підчас наради над закордонною політикою. Прем. Даладіє предложив раді міністрів проект закону, що його внесуть до парляменту, з великими повновластями для уряду, що мають на меті сконсолідувати і збільшити засоби Франції на випадок національної небезпеки. Французький уряд приняв законопроект одноголосно.

Пакт приязни й неагресії між Еспанією та Португалією.

ЛІССАБОНА. ПАТ. Португалія відписала пакт приязни й неагресії з національною Еспанією.

НАЦІОНАЛЬНА АРМІЯ ПЕРЕХОДИТЬ ДО ОФЕНЗИВИ.

БУРГОС. ПАТ. Ген. Франко приготовляє наступ, ще більший як на Катальонію. Візьме у ньому участь 500.000 вояків. Приготовано два рази стільки зброї та муніції, що в Катальонії.

ЧЕРВОНА ЕСПАНІЯ ЙДЕ НА ПЕРЕГОВОРИ З ГЕН. ФРАНКОМ.

Б. председник кортесів Бестейро заявив у своїй радіопромові в Мадриді, що комітет національної оборони иавяже переговори з ген. Франко.

ПОВСТАННЯ МУСУЛМАНІВ ПРОТИ КИТАЮ.

ТОКІО. ДОМЕЇ. Міліони мусулманів у провінціях Сінкіян, Кансу та Шенсі зробили повстання проти уряду Чанкайшека та проти совєтофільських провінціяльних урядів. Партизани загрожують навіть т. зв. червоний шлях, що лучить Китай зі СССР.

Зі сойму.

ВИСТУПИ ГЕН. ЖЕЛІҐОВСЬКОГО В СОЙМІ.

В суботу 18. ц. м. відбулося пленарне засідання сойму. На початку марш. Маковський повідомив, що премієр надіслав відповіди на інтерпеляції послів, між іншими у справі амнестії для Вітоса і товаришів, згадав про історичні події, що змінюють мапу Европи

Зчерги сойм приняв законопроект про додаткові кредити, закон про зміну статуту Польського Банку, проект закону про воєнний хрест і медалі для добровольців та проект закону про частинну мораторію для хліборобських довгів.

Іменини мар. Сміґлого-Ридза

І РОКОВИНИ МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

В суботу 18. ц. м. у дні іменин марш. Сміґлого-Ридза державні і приватні будинки були прибрані державними прапорами та портретами маршала. В багатьох містах і містечках відбулися святочні сходини та академії. З цієї нагоди виголосив промову полк. Венда про заслуги марш. Сміґлого-Ридза.

Одночасно в суботу вечором відбулися по містах і містечках Польщі походи військових та суспільних організацій зі смолоскипами у звязку з роковинами іменин першого маршала Й. Пілсудського.

АРЕШТУВАЛИ РЕДАКТОРА ПАТ-А У ПРАЗІ.

У польських вечірних часописах появилася вістка, що у Празі арештовано м. ін. редактора ПАТ-а Гінтерґофа.

—o—

ТРІЮМФАЛЬНИЙ ПОВОРОТ КАНЦ. ГІТЛЕРА ДО БЕРЛІНА.

Канц. Гітлер виїхав у суботу 18. ц. м. з Відня до Берліна. По дорозі спинився в Лінцу, де оглянув будову промислових фабрик ім. Ґерінґа. До Берліна канц. Гітлер прибув в неділю в год. 7.30 вечором, де його привітають урядові партійні достойники. Марш. Ґерінґ виголосить промову у супроводі 21 гарматніх стрілів.

ЧЕТВЕРТА ЛЕТУНСЬКА АРМІЯ В НІМЕЧЧИНІ.

Марш. Ґерінґ призначив командира австрійського летунства ген. Лера шефом новоствореної німецької летунської армії і командантом летунських сил на полудневому сході. Ген. Лер авансував одночасно на генерала летунства. Ці зміни тісно вяжуться з прилученням до німецького терену військової суверенности протекторату Чех і Моравії. Новостворена четверта летунська армія обіймає територіяльно б. Австрію, Моравію, Чехію, частину Судетів і Шлеськ.

ЩО ВИПРОСИВ ПРЕМ. ТІСО В КАНЦ. ГІТЛЕРА?

Словацьке пресове бюро повідомляє, що в пятницю 17. ц. м. премієр словацького уряду з міністрами проф. Тукою, Дурчанським та командантом Глінкової Ґвардії Ш. Махом відбули нараду з мін. Рібентропом у Відні. Після цих нарадах, що тягнулися до півночі, приняв їх канц. Гітлер в готелю „Імперіяль" в довшій розмові, по якій прем. Тісо з міністрами вернувся в год. 3-ій вранці до Братислави. В суботу рано відбулося засідання словацької ради міністрів, на якім прем. Тісо та інші представники зясували хід і вислід віденських розмов. Про своє рішення словацький уряд повідомив негайно мін. Рібентропа у Відні.

ТУРЕЧЧИНА ЗРИВАЄ ДОГОВІР ПРО ЗБРОЄННЯ З НІМЕЧЧИНОЮ.

Турецький часопис „Іcдам" повідомляє, що морський банк задумує знулювати договір, на основі якого фабрики Крупа дістали замовлення від Туреччини на будову в німецьких доках „Нептун Верфт" трьох кораблів по 3500 тон містоти. Турецька преса пише, що фабрика Крупа не дотримала речинців і ... До того виявилися деякі недомагання ... доставленім вже Туреччині кораблі „Ертуґрул". Крім того турецька місія відмовилася прийняти другий корабель „Тіркан", що його збудували фабрики Крупа, домагаючися заміни машин.

Гострий протест Франції та Анґлії в Берліні.

Мін. Бонне доручив у суботу 18. ц. м. французькому амбасадорові Кульондрові скласти гострий протест в німецькому міністерстві закордонних справ у Берліні проти положення в Чехословаччині, яке вважає нарушенням мінхенського договору. Французький уряд не признає новоствореного положення в Чехії і Моравії.

Одночасно британський Форін Офіс доручив британському амбасадорові скласти подібний демарш у Берліні. Анґлійський амбасадор поінформував німецький уряд, що акція Німеччини в Чехії і Моравії є зірванням мінхенського договору та мирної співпраці, до якої зобовязалися сиґнатарі згаданого договору. Тому британський уряд стоїть на становищі, що зміни в Чехо-Словаччині внаслідок військової акції Німеччини не мають правних основ.

Німеччина відкинула протести Анґлії і Франції.

Інформаційне Бюро повідомляє: Англійський і французький амбасадор склали демарш у міністерстві закордонних справ проти прилучення Чехії і Моравії. Оба амбасадори дістали відповідь, що німецький уряд не може приняти таких протестів.

Горячкові наради в Льондоні і Парижі.

Минулої суботи англійські міністри мусіли зрезиґнувати з традиційної їзди на відпочинок поза місто і залишитися у Льондоні у звязку з нововитвореним положенням в Европі. Отже перед полуднем мін. Галіфакс приняв кількох амбасадорів великих держав, а пополудні відбув півгодинну нараду з мін. Іденом. По повороті з Бермінґгему прем. Чемберлена до Льондону почалося в год. 5-ій пополудні засідання кабінету в повному складі. По дво і пів годинних нарадах не проголошено ніякого комунікату. Відомо лише, що на засіданні обговорили основно міжнародне положення. Перед згаданим засіданням відбулися дві наради: одна міністрів оборони при співучасти шефів штабу військового та маринарки, друга міністра домініїв з високими комісарами доміній. Одночасно прем. Даладіє відбув у парляменті нараду з амбасадорами Анґлії та Злучених Держав, а мін. Бонне конферував годину з румунським амбасадором Татареску та совітським амбасадором.

Мін. Галіфакс приняв у суботу амбасадорів: Франції, Злучених Держав, Сов. Росії і Німеччини. Мін. Галіфакс поінформував представників згаданих держав про становище В. Британії супроти останніх подій. Одночасно поінформував амбасадорів про зміст інструкції, що її вислано британському амбасадорові в Берліні.

НІМЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР ВИЇХАВ З ЛЬОНДОНУ.

Німецький уряд візвав свого амбасадора в Льондоні фон Дірксена, щоби склав звіт.

Французький амбасадор Кульондр виїзджає з Берліна до Парижа щойно в понеділок, бо в неділю уладжує ще бенкет для дипльоматів у французькій амбасаді.

—o—

Господарські санкції проти Німеччини.

Державний секретар Злучених Держав Морґентав запросив фінансових аташе Франції і В. Британії, щоб познайомити їх з фінансовими засобами, що їх задумує видати уряд Злучених Держав внаслідок окупації Чехо-Словаччини Німеччиною.

Одночасно през. Рузвельт у відповідь на письмо б. президента Чехо-Словаччини д-ра Бенеша, який звернувся до уряду Злучених Держав, В. Британії та Франції з покликом не признати акту окупації Чехо-Словаччини заявив, що Злучені Держави не признають анексії Чехо-Словаччини Німеччиною.

—o—

Тепер Італія підготовляє бомбу проти Франції.

ПАРИЖ, ПАТ. В політичних колах Франції і парляментарних кулуарах викликала велике враження статтє „Франкфуртер Цайтунґ", що в найближчому часі Італія видвигне ревіндикації під адресою Франції, що їх підтримає Німеччина.

Військові повновласти для французького уряду.

ПАРИЖ. ПАТ. Фінансова комісія палати послів приняла 26-ма голосами проти 17-ох законопроект про спеціальні повновласти для уряду в парині народньої оборони. Радикали одноголосно висловилися за урядом.

Авас уважає це голосування великим успіхом уряду та припускає, що уряд дістане вотум довіря на пленарному засіданні палати послів та сенату.

ДИКТАТОРСЬКІ ПОВНОВЛАСТИ ДЛЯ ДАЛЯДІЄ.

В Елізейській палаті відбулося надзвичайне засідання французького кабінету під проводом президента Лєбрена. По двогодинній нараді мін. Саро відчитав такий комунікат: Прем. Даладіє і мін. Бонне склали раді міністрів звіт про міжнародні події і вєднали згоду ради на зміст деклярації, що її прем. Даладіє предложить парляментові підчас наради над закордонною політикою. Прем. Даладіє предложив раді міністрів проект закону, що його внесуть до парляменту, з великими повновластями для уряду, що мають на меті сконсолідувати і збільшити засоби Франції на випадок національної небезпеки. Французький уряд приняв законопроект одноголосно.

Пакт приязни й неаґресії між Еспанією та Портуґалією.

ЛІССАБОНА. ПАТ. Портуґалія підписала пакт приязни й неаґресії з національною Еспанією.

НАЦІОНАЛЬНА АРМІЯ ПЕРЕХОДИТЬ ДО ОФЕНЗИВИ.

БУРҐОС. ПАТ. Ген. Франко приготовляє наступ, ще більший як на Катальонію. Візьме у ньому участь 500.000 вояків. Приготовано два рази стільки зброї та муніції, що в Катальонії.

ЧЕРВОНА ЕСПАНІЯ ЙДЕ НА ПЕРЕГОВОРИ З ГЕН. ФРАНКОМ.

Б. предсідник кортезів Бастейро заявив у своїй радіопромові в Мадриді, що комітет національної оборони нав'яже переговори з ген. Франко.

ПОВСТАННЯ МУСУЛМАНІВ ПРОТИ КИТАЮ.

ТОКІО. ДОМЕІ. Міліон мусулманів у провінціях Сінкіян, Кансу та Шенсі зробили повстання проти уряду Чанкайшека та проти совітофільських провінціяльних урядів. Партизани загрожують навіть т. зв. червоний шлях, що лучить Китай зі СССР.

Зі сойму.

ВИСТУПИ ҐЕН. ЖЕЛІҐОВСЬКОГО В СОЙМІ.

В суботу 18. ц. м. відбулося пленарне засідання сойму. На початку марш. Маковський повідомив, що премієр надіслав відповіди на інтерпеляції послів, між іншими у справі амнестії для Вітоса і товаришів, згадав про історичні події, що змінюють мапу Европи. Опісля дав голос ґен. Желіґовському, який домагався, щоб у звязку з небезпечним політичним положенням Польщі по втраті незалежности двох словянських народів премієр заявив, що задумує зробити, щоби зміцнити моральну і матеріяльну силу Польщі. За його внеском заявилося ледви кілька послів і тоді пос. Желіґовський покинув салю нарад. Зчерги сойм приняв законопроект про додаткові кредити, закон про зміну статуту Польського Банку, проект закону про военний хрест і медалю для добровольців та проект закону про частинну мораторію для хліборобських довгів.

Іменини мар. Сміґлого-Ридза

І РОКОВИНИ МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

В суботу 18. ц. м. у дні іменин марш. Сміґлого-Ридза державні і приватні будинки були прибрані державними прапорами та портретами маршала. В багатьох містах і містечках відбулися святочні сходини та академії. З цієї нагоди виголосив промову полк. Венда про заслуги марш. Сміґлого-Ридза.

Одночасно в суботу вечором відбулися по містах і містечках Польщі походи військових та суспільних організацій зі смолоскипами у звязку з роковинами іменин першого маршала Й. Пілсудського.

АРЕШТУВАЛИ РЕДАКТОРА ПАТ-А У ПРАЗІ.

У польських вечірних часописах появилася вістка, що у Празі арештовано м. ін. редактора ПАТ-а Гінтерґофа.

—o—

ТРІЮМФАЛЬНИЙ ПОВОРОТ КАНЦ. ГІТЛЕРА ДО БЕРЛІНА.

Канц. Гітлер виїхав у суботу 18. ц. м. з Відня до Берліна. По дорозі спинився в Лінцу, де оглянув будову промислових фабрик ім. Ґерінґа. До Берліна канц. Гітлер приїде в неділю в год. 7.30 вечором, де його привітають урядові партійні достойники. Марш. Ґерінґ виголосить промову у супроводі 21 гарматніх стрілів.

ЧЕТВЕРТА ЛЕТУНСЬКА АРМІЯ В НІМЕЧЧИНІ.

Марш. Ґерінґ призначив командантом австрійського летунства ґен. Лера шефом новоствореної німецької летунської армії і командантом летунських сил на полудневім сході. Ґен. Лер авансував одночасно на ґенерала летунства. Ці зміни тісно вяжуться з прилученням до німецького терену військової суверенности протекторату Чех і Моравії. Новостворена четверта летунська армія обіймає територіяльно б. Австрію, Моравію, Чехію, частину Судетів і Шлеськ.

ЩО ВИПРОСИВ ПРЕМ. ТІСО В КАНЦ. ГІТЛЕРА?

Словацьке пресове бюро повідомляє, що в пятницю 17. ц. м. премієр словацького уряду з міністрами проф. Тукою, Дурчанським та командантом Ґлінкової Ґвардії Ш. Махом відбули нараду з мін. Рібентропом у Відні. По цих нарадах, що тягнулися до півночі, приняв їх канц. Гітлер в готелю „Імперіяль" по довшій розмові, по якій прем. Тісо з міністрами вернувся в год. 3-ій вранці до Братислави. В суботу рано відбулося засідання словацької ради міністрів, на якім прем. Тісо та інші представники засували хід і вислід віденських розмов. Про своє рішення словацький уряд повідомив негайно мін. Рібентропа у Відні.

ТУРЕЧЧИНА ЗРИВАЄ ДОГОВІР ПРО ЗБРОЄННЯ З НІМЕЧЧИНОЮ.

Турецький часопис „Ікдам" повідомляє, що морський банк задумує анулювати договір, на основі якого фабрики Крупа дістали замовлення від Туреччини на будову в німецьких доках „Нептун Верфт" трьох кораблів по 3500 тон містоти. Турецька преса пише, що фабрика Крупа не дотримала речинців будови. До того виявилися деякі недомагання в доставленім вже Туреччині кораблі „Етруск". Крім того турецька місія відмовилась приняти другий корабель „Тірхан", що його збудували фабрики Крупа, домагаючись зміни машини.

НОВИНКИ

20
БЕРЕЗЕНЬ

ПОНЕДІЛОК

Ст. ст. 7. березня 1939
Єфрема, Василя.
Лат. Евфемії.
Сонце: схід — 5.28, захід — 17.36.
Місяць: схід — 5.30, захід — 17.55

Завтра: 21. березня. Вівторок.
Ст. ст. 8. березня 1939.
Теофілакта.
Лат. Венедикта.
Сонце: схід — 5.26, захід — 17.38.
Місяць: схід — 5.54. захід — 19.00
Молодик в год. 0.49.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (62) число „Діла" підпало конфіскаті за вістку на першій сторінці „Діла" враз із наголовком. Другий наклад появився вполудне.

— **Повне видання творів Лесі Українки в 10 томах** в передплаті 35 зол. Замовлення в ратах по зол. 5 або за готівку зол. 30 просимо вадсилати на адресу В-ва „Українська Книгоспілка", Львів, вул. Оборони Львова ч. 14. Вже вийшов з друку IV. том. 434 —?

— **Центральні і збірні антени** інсталює згідно з обовязуючими приписами Городського Старости — Електротехнічна фірма „Е-комп" — Львів, Сикстуська 29. тел. 203-30. 129

— **Святочна академія і вистава в честь Шевченка.** Кружок „Орлів" ім. кн. Ярослава Осьмомисла у Львові улаштовує в неділю 19. ц. м. в год. 18-ій вечором у салі читальні „Просвіти" при вул. Крупярській святочну академію в 125-ліття уродин Тараса Шевченка. Одночасно заходом управи Ремісничо-Промислової Бурси при вул. Рутовського ч. 22 відбудеться вистава п. н. „Сербин" Тобілевича, песи на 5 дій, яку відограють питомці бурси при співучасти вихованок Жіночої Ремісничої Бурси при вул. Кохановського у власній салі при вул. Рутовського ч. 22, II. пов. в год. 7-ій вечором.

— **Свято в честь Шевченка молоді шкіл Р. Ш.** Молодь усіх шкіл Т-ва „Рідна Школа" мала уладити свято в 125-ліття народин Т. Шевченка 21. березня ц. р. Тому, що на той день відмовили нам салі, це саме свято відбудеться невідкличо 27. березня в салі театру Ріжнородностей в год. 10 рано для шкільної молоді і в год. 18-ій (6-ій) для батьків та опікунів з добірною програмою, що її виконають самі діти. — **Головна Управа Рідної Школи.**

— **Кооператива „Український Студіо-Хор".** Ділимося з нашим громадянством вісткою, що відомий з багатьох виступів на львівській естраді і перед мікрофоном львівського радія Український Студіо-Хор під орудою проф. Миколи Колесси зорганізувався в кооперативу „Український Студіо-Хор", кооператива з відповідальністю уділами у Львові. Установчі Загальні Збори відбулися 9. грудня м. р. Головою Надзірної Ради вибрано д-ра Павла Цимбалістого, заст. голови о. прал. Леонтія Куницького. В склад Управи ввійшли: проф. Микола Колесса — справник, п. Марта Ковальська — книговод і п. Володимир Посацький — скарбник. Формальности, звязані з реєстрацією кооперативи, полагоджено перед кількома днями і з цієї нагоди Управа кооперативи „Український Студіо-Хор" пересилає всім музичним і співочим товариствам у Львові та в краю щирий привіт і закликає їх до дружньої співпраці на полі української музичної культури.

— **Парохіяльні реколекції в церкві Успення Пр. Д. Марії у Львові** розпочинаються в неділю 19. ц. м. під проводом о. Когута Ч. С. В В. Наука в неділю в год. 5. попол. В будні крім середи 22. ц. м., в год. 6. короткий молебен та в год. 6.30 наука. В суботу 25. ц. м. від год. 4. попол. сповідь.

— **Арештування в Судовій Вишні.** Дня 15. березня ц. р. арештували просвітянського організатора Філії „Просвіти" в Судовій Вишні п. Олеся Накловича під замітом провини з ст. 153 к. к. та зараз віддали його до арештів місцевого суду. Розправа відбудеться 22. ц. м. Підсудного боронить адв. Володимир Гавацький.

— **Вийшли на волю зі слідчої вязниці у Станиславові** арештовані у звязку з громадськими виборами: о. Іван Корсан, парох Старуні, м-р Микола Мельник, урядовець Окр. Союзу Кооператив у Станиславові, арештований в Жураках і брати Костики з Надвірної.

— **Виселили ігумена оо. Редемптористів.** На приказ адміністраційної влади виїхав у пятницю 18. ц. м. зі Станиславова о. А. Бульс, ігумен монастиря оо. Редемптористів. До Галичини о. А. Бульс приїхав з Бельгії 1924 р. і працював у гімназії у Збоїсках, опісля був магістром новіціяту в Голоську Великім і вкінці ігуменом монастиря оо. Редемптористів у Станиславові.

— **40 нових шкіл заложить Т.Ш.Л. у Сх. Галичині.** Хоч народне шкільництво у Сх. Галичині в руках польських учителів Т. Ш. Л. вдержує у Сх. Галичині понад 60 польських приватних шкіл, до яких ходить 1.920 дітей. У львівському воєвідстві є 23 школи, у станиславівському воєвідстві 12 шкіл, у тернопільськім воєвідстві 26 шкіл і на Лемківщині одна школа Т. Ш. Л. На ведення цих шкіл дають фонди польські установи, промислові приємства і самоуправа. В найближчому часі — пише „Дзєннік Польскі" з 19. ц. м. — Т. Ш. Л. заложить 40 нових приватних польських шкіл у Сх. Галичині.

— **Відгомін спиртової афери на Богданівці.** Прокуратура зладила вже акт обвинувачення проти 18 осіб замішаних у спиртову аферу в рафінерії на Богданівці. На лаві підсудних засяде сімох співробітників рафінерії під проводом технічного директора інж. Рудольфа Ружнички, управителя Зигмунда Окса та 11 реставраторів, які купували крадений спирт.

— **Самохід упав до ріки.** В Опаці пов. Дрогобич упав до ріки самохід з невідомих причин. У катастрофі згинув шкільний інспектор зі Самбора Л. Пиж. Другий інспектор та управителька школи з Борислава Я. Лещинська важко ранені.

— **Нечуваний переполох підчас пожежі шпиталю.** В Полтавській окрузі згорів з невідомих причин Решетилівський шпиталь, в якому лежало 100 недужих. Пожежа вибухла в ночі і викликала страшний переполох між недужими та обслугою. Підчас пожежі згинуло 20 осіб, матеріяльні втрати сягають 30.000 рублів. Ґ. П. У. арештувало кілька осіб зпоміж обслуги шпиталю та звільнених від праці робітників.

— **Два рибацькі човни затонули** на днях на Балтійськім Морі недалеко Риги зударившись з кригами. На море виплило 5 рибацьких човнів з 12 людьми залоги, де їх окружили криги леду. Трьом рибацьким човнам удалося щасливо вернутися до берега, а два човни опинившись між кригами поплили на повне море. Залога обох рибацьких човнів вийшла на криги міркуючи, що по кригах удасться дістатися на беріг. Одначе підчас зудару криг нещасливі рибаки пішли на дно моря з човнами.

— **Будова домів зі соломи.** В Карльслюнді у Швеції збудували на пробу кілька домів з нововинайденого будівельного матеріялу, якого головним складником є солома. Новий будівельний матеріял легко обробляти, є доволі трівкий і дешевий та є добрим ізоляційним середником. Будинки збудовані з такого матеріялу є дуже теплі і сухі.

— **Дві страшні катастрофи.** У стейті Халіско в Мексику вискочив з рейок особовий поїзд. У катастрофі згинуло кількох подорожніх, а багато осіб є ранених. Ближчих подробиць про катастрофу покищо нема. — В лісах Аляски віднайшли на днях розбитий літак, що пропав ще в половині 12. лютого ц. р. Під звалищами літака знайшли тіло летуна і 5-ох подорожніх.

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „МАСКАРАДА", песа на 4 дії Я. Івашкевича.

Івашкевич мав великий успіх своєю песою „Літо в Ноган", використавши на сюжет любов Жорж Санд та Шопена. Недавні роковини Пушкина, що принесли чимало матеріялів до життєпису поета, піддали йому думку показати на сцені останні траґічні дні Пушкина, що згинув від поєдинку з безглуздим жестом „наплевать". Автор показав нам родинне життя поета, що звеличував свою жінку — зовсім байдужу до нього еґоїстичну красуню, потім його конфлікт із царем, що мав подвійне джерело: ненависть до деспота, якому мусів кадити і мужчини, що залицявся до його жінки. Траґедія Пушкина — заздрісного, задовженого і закоханого у свободолюбній поезії, має вже у самому життєписі сильно драматичні моменти. Його поєдинок — траґічне непорозуміння має неодну сторінку кримінального роману чи мельодрами. „Маскарада" має інколи такий подих.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 20. березня 1889.

ТІЛЬКИ ТОДІ МОЖЕМО З ДОБРОЮ НАДІЄЮ ДИВИТИСЬ У МАЙБУТНЄ.

У передовій статті читаємо:

„Справді, коли у нас має бути краще, то передовсім повинна витворитися сильна прилюдна опінія, справедлива та безоглядна. Без неї про якунебудь поправу нашої долі не можна й думати, бо без неї кожний буде могти безкарно допускатися і найтяжчих гріхів проти народньої справи і ще глумитися публично над нею і над тими, що за нею вступаються. Особливо пора витворитися й обізватися публичній опінії тепер, коли цілий нарід приступає до важної акції виборів. Нехай та опінія змусить всіх русинів до народньої уладности, до солідарности, до підпорядкування своїх особистих або партійних інтересів інтересові загальному — тоді і тільки тоді можемо з доброю надією дивитись у майбутнє".

КОРОНАЦІЯ ПОЕТА.

Йосифа Зорілля, найстаршого з теперішніх еспанських поетів, мають згідно з усіми формами коронувати на короля поетів в Альгамбрі, яку так часто оспівував. Зорілля — це захоплений поет леґенд та історичних згадок Ґренади. Торжество має відбутися на весні у старому замку каліфів при спрошеному товаристві з 10.000 осіб. Корону для Зорілї зроблять з золота, знайденого в руслі ріки Дуеро.

Ми не так уявляємо собі Пушкина. Його пориви бунту та приниження, запалу та мелянхолії можуть і досі схвилювати кожного своєю людською силою. Можна було ставити собі запит: чи так, як ми бачили його на сцені це твір автора чи тільки актора, який заскаи може ті самі слова передавати інакше, інакше виглядати, інакше на все реаґувати жестами та мімікою. Його жінка Наталія теж не була найбільшою петербурською красунею.

Пушкин умирав як звичайний смертник, заслуговуючи на спочутливість. Може так було і справді. Але останній акорд його життя повинен би рівнятись вершинам його поезії, коли глядач має вийти з театру овіяний дужим поривом. М. Р.

Відозви й комунікати.

„ЗДОРОВИЙ ПРОЯВ".

У своїй особливій прихильности до завдань і праці Рідної Школи українське громадянство й українські установи в першій мірі рідношкільні, йдучи за голосом всенароднього рішення з 3-го червня 1920 р., виявили **з нагоди цьогорічного Різдва своє повне довір'я тій установі,** надсилаючи на її потреби датки в ріжній висоті **на суму 26.896 зол.** Не є це справді стільки, скільки могла б дати прилюдна збірка з нагоди Різдва, але всеж таки вона дала Рідній Школі змогу перетривати її матеріяльну кризу, що кожного року осягає свій вершок у двох речинцях — у січні та в часі ферій.

Надіслані дари ми проголосили в українських щоденниках у 34 виказах. З днем **15. березня 1939 р. ми закінчили з 34-им виказом дальше проголошування дарів, що ще приходять.**

Подаючи це до прилюдного відома, вважаємо нашим громадянським обовязком зложити щиру подяку всім тим, що зложилися на ту поважну суму. Ми певні, що і при другій недалекій нагоді, а саме великодної „**писанки**", громадянство поставиться до нас не менше прихильно.

Головна Управа Рідної Школи.

КОНКУРС
на 10 стипендій для учнів на ткацьких курсах Р. Ш.

П. інж. Віктор Воробець, видавець часопису „На переломі", на вістку, що Рідна Школа організує ткацькі курси, жертвував від свого видавництва 500 зол. на 10 зворотних стипендій для учнів ткацького курсу. По 2-ох роках стипендисти мали б повернути гроші Рідній Школі; стипендії призначені виключно для сільських дітей. Прохання за стипендію треба висилати до Головної Управи Рідної Школи; до подання треба залучити опис життя і свідоцтво убожества (від парохіяльного уряду); подання має завірити місцевий Кружок Рідної Школи.

Пригадуємо з проголошеного конкурсу про ткацькі курси найважніші дані, а саме: курс призначений для тих кандидатів, що вже ознайомилися з ткацтвом і хочуть доповнити та краще виявити своє знання. На курсах учитимуть: 1) технольоґії волокна, 2) біленна і крашення пряжі й готових тканин, 3) ткацькі сплетва, 4) виробу полотен льняних, бавовняних, шовкових, 5) спорудження (самодіяів, пайгів і зворотних полотень, 5) способів вивітування тканин, 6) калькуляції вопотеаних

вироблів, 7) будова посліщних варстатів, 8) практичних робіт на станках, ручних і машинових. Курс триватиме 5 і пів місяця, оплата за науку місячно 20 зол., вписове 5 зол., разом за цілий курс за науку 115 зол. Подрібні дані щодо удержання та початок курсу дістане кожний з тих, що зголоситься, в окремому повідомленні.

Зголошення на курс і подання за стипендії вносити негайно до Головної Управи Рідної Школи у Львові, вул. Оборони Львова 12. (давніша Сикстуська ч. 46).

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ.

Хто не купує річно бодай 10 книжок для власної потреби — той не заслуговує на назву інтелігента.

Зі судової салі.

ПІД ЗАМІТОМ ДЕРЖ. ЗРАДИ ТА ВБИВСТВА.

Окружний суд у Бережанах присудом з. 24. 12. 1938 до ч. 2 к. к. 851/38 засудив **Петра Костева, Дмитра Семчишина, Василя Іваника, Михайла Семчишина, Миколу Семчишина і Миколу Безпалюка** всіх з Вербова, пов. Бережани, за злочин державної зради та крім цього двох перших підсудних за злочин убивства бл. п. Гринька Шевця з Шумляни і вимірив кару: **Петрові Костеву і Дмитрові Семчишинові 15 літ вязниці, Михайлові Семчишинові 10 літ вязниці, Василеві Іваникові та Миколі Безпалюкові по 6 літ вязниці,** звільняючи всіх від коштів. Від цього присуду оборона зголосила відклик. Апеляційна розправа відбулась у днях 17. і 18. ц. м. у Львові і на ній запав присуд, яким **скасовано присуд окружного суду в Бережанах щодо Миколи Безпалюка, Миколи Семчишина і Василя Іваника** та їх оправдано; зате **щодо інших підсудних присуд затверджено в цілости.** Оборона заповіла касацію.

Боронили адвокати: м-р Ольга Люстіг-Ганицька, д-р Володимир Старосольський, д-р Степан Шухевич — всі зі Львова та д-р Володимир Бемко з Бережан.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ (ЛІГА).

Товариські змагання копаного мяча відбудуться в неділю 19. ц. м. в год. 12. на грищі Погоні.

Ціни вступу популярні. Для членів Т-ва знижка.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Неділя 19. III. год. 12. „Кіт в чоботах“ казка; год. 3.30 попол. „То більше як кохання“; год. 7.30 веч. „Галушка розмарину“.

Понеділок 20. III. год. 6. „То більше як кохання“.

Вівторок 21. III. год. 7.30 „Маскарада“.

Середа 22. III. год. 7.30 „Маскарада“.

Четвер 23. III. год. 7.30 „День без брехні“.

Пятниця 24. III. год. 7.30 „Маскарада“.

Субота 25. III. год. 7.30 „Маскарада“.

Театр Рімнородностей.

Неділя 19. III. год. 4.30 Ревія „Любім звірята“ виступи театру „Варшавський Цирулик“; год. 7.30 веч. Ревія „Любім звірята“ виступи театру „Варшавський Цирулик“.

Понеділок 20. III. год. 7.30 „Буря над Шанхаєм“.

Вівторок 21. III. год. 7.30 „Буря над Шанхаєм“.

Середа 22. III. год. 7.30 „Буря над Шанхаєм“.

В четвер 23, пятницю 24 і суботу 25. III. вистава нема.

Український Театр ім. І. Котляревського.

ПЕРЕМИШЛЯНИ:

19. III. Циганка Грузії.
20. III. Пригода в Чорті.
21. III. Карма в Львові.
22. III. Зоря над Почаєвом.

Для 1, 2, 3 і 4. IV. гратиме театр у Львові.

Театр Й. Стадника.

ПЕРЕМИШЛЬ:

20. III. Подвійна бук[illegible]
21. III. Своі.
22. III. Люди на кризі.
23. III. Хам.
24. III. Чорноморці.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

УГНІВ:

19. III. Невольник.

РАВА РУСЬКА:

20. III. Базталашна.
21. III. Весна Бессиду.
22. III. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АМПІР: „Украдене життя“ з Єлисаветою Бергнер.

АПОЛЬО: „Білий мурин“.

АТЛЯНТИК: „Три вальси“ муз. фільм Штравса, реж. Людвика Бергера.

БАВКА: „Іт exc, вона одна“ за кольоровою грою[illegible].

БАЛТИК: „Білі прапора“.

ВАНДА: „Панна з посте-рестанте“. „Зорина ескадра“.

ГРАЖИНА: „Люди за мрякою“.

ЕВРОПА: „Гунга-Дін“.

КАСІНО: „Великий вальс“ із Луїзою Райнер.

КОПЕРНИК: „Три серця“.

МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері“.

МЕТРО: „Еспанський метелик“ (Джанета Мекдовальд).

МІРАЖ: „Індійська гробниця“.

МУЗА: „Царівна Сінгурша“.

ПАКС: „У тіні хреста“.

ПАЛЯС: „Суєц“ (Льорета Йонг, Аннабеля, Тирон Павер).

РАЙ: „Остання бригада“.

РІЯЛЬТО: „Для тебе, сеньоріто“.

РОКСІ: „Інститутка“ з Д. Дурбін.

СВІТ: „Марнотравна дочка“ (Зара Леандер“.

СВЯТОВИД: „Пірати“, „Дикі стежки“.

СТИЛЕВЕ: „Я згрішила“ та ревія

ТОН: „Циганка“, „Подльо“.

УТІХА: „Лицарі степу“ та ревія

ХИМЕРА: „Сержант Беррі“

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(Марійський Майдан)
„Долина Мозелі“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 19. березня 1939.

7.20 Військ. орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. газетка, огляд ринків рільних продуктів, музика, 8.45 Хл. скрипька, пісеньки, 10.15 Пісні у вик. хору, 11.00 Штафета вздовж кордонів Польщі, слово-муз. авд., 11.57 Сигнал, 12.03 Муз. поранок у вик. симф. орх., 13.00 Вийнятки з творів Пілсудського, 13.10 Орх., 14.10 В наших серцях усе живем, авд. для дітей, 15.00 Культ героїв у народі, муз. з пл., 15.25 Золота книга громад, 16.30 Орг. реситаль, 17.00 Театр Уяви: „Дзвін“ А. Міцкевича, 17.15 Концерт солістів, форт., скрипка, 18.25 Юліюш Словацький у житті марш. Пілсудського, 18.40 Н. Малишевський: Суїта на орх. на мар. мотивах, 19.00 Промова президента Польщі, 19.15 Муз. фантазія Маршала Рудніцького, 19.35 Програма на завтра, 19.40 Літ.-муз. авд., 20.10 Спортові вістки, 20.15 Збірні спорт. вістки, політ. огляд, веч. денник, звук. тижневик, 21.10 „У тіні меча“ Леон. Стафа, з муз., 21.55 Орх., сопран, бас, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Понеділок, 20. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Легка музика з плит, 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Втеча перед весною, 11.15 Музика з пл., опів. 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Для купців і ремісників: Детайліст, гуртівник, фабрикант, Роля касієра в підприємстві, 13.50 Верді, муз. авд. для гімназій, 14.00 Концерт бандж, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Грецький міт: „Про царя Мідаса“ авд. для молоді, 15.25 Розмова із зерна, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Наук. хроніка: Фільософія, 16.35 Скрипк. квартет, 17.10 Із життя Глинi, 17.25 Концерт хору, сопран, 18.00 Бікучі вістки з міста та провінції, 18.05 Огляд польськ. літератур. вис. [illegible] комікк, 18.20 Актуалії, 18.30 Розр. концерт, орх., спів, гітра, 19.00 Вояцька авдиція, 19.30 Розр. концерт, 20.00 Вечір у театрі, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Клявесиновий реситаль Шле Міхальке (Німеччина), 21.40 Літер. новини, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Львівські комунікаційні вузли, 22.20 Із співерового альбуму, 22.55 Огляд преси, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

Вівторок, 21. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Орх., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Погані сни, 11.15 Пісеньки про рідн.пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Краса Розточа; нар. пісні, 14.30 Нар. великопісні звичаї, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Подорож у будучину, гутірка для молоді, 15.15 Тели. скрипька, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Фін.-госп. актуалії, 16.30 Арії з опер Мусоргського відсп. Сергій Бенопі, бас, 16.50 Сусп. значіння популяризації науки, 17.05 Форт., 17.30 З піснею по краю, 18.00 Бікучі вістки з міста та провінції, 18.05 Програмове реєрва, 18.15 Для села: Як приготовити дітнище, кооп. хвилина, 18.30 Для робітників, 19.00 Зі світа оперетки, розр. концерт, сопр., тенор, орх., у перерві коло год. 19.50 Актуальна гутірка, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Симф. концерт, орх., форт, 22.00 Атенські прогулька: Розвиток рільби в Гелладі, 22.30 Віол. клявесин, 22.55 Інформ. авдиція, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 19. березня 1939.

БЕРЛІН 20.00 Орх., хор, барит., форт., БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 19.00 Військ. орх., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Нові суїти і танки, 22.30 Серенада на флет, скр. і альтівку, ЛЯЙПЦІГ 18.50 Пісні, МІЛЯНО 17.00 Симф. концерт, 22.10 Концерт квартету, МІНХЕН 20.10 „Оберон“ оп. Вебера, ПРАГА 21.40 Нар. пісні, РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 Концерт, РИМ 21.00 „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканьі, „Фільонда Маджора“ оп. Кодалія, СОФІЯ 19.00 Популярна музика, 20.00 Мішаний хор, 20.55 Оперетові мельодії.

Понеділок, 20. березня 1939.

БЕРЛІН 17.00 Квінтет, 18.00 Розр. муз., БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 20.00 Опера, БУДАПЕШТ 17.10 Хор, 20.00 Твори Мусоргського, 21.20 Цг. музика, ВІДЕНЬ 19.50 **Українські вістки**, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. концерт, 20.40 Симф. концерт, 22.30 Соната ф-дур Моцарта на скр. і форт., КЕЛЬН 17.15 „Горіхолусник“ суїта Чайковського, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Форт., 22.30 Вок. концерт, ПРАГА 18.25 Концерт сальон. квартету, 20.35 Нар. пісні, 21.15 Симфонія ч. 6, „Пасторалія“ Бетговена, РАДІО ПАРІ 21.15 Сольо на кларнет, 21.30 „Зірка“ оп. Шабріра, РИМ 21.00 Сучасні розр. мельодії, 22.10 Розр. музика, СОФІЯ 18.15 Соля, 22.00 Легка і танцюва музика.

Вівторок, 21. березня 1939.

БЕРЛІН 17.30 „Ісландія у сагах і письмі“, 18.00 Вес. мельодії, 19.45 Вест. гомін, БІЛГОРОД 21.20 Сераділа, 22.30 Вок. концерт, БУДАПЕШТ 17.10 Циг. музика, 22.00 Форт., ВІДЕНЬ 18.20 Розр. музика, **19.50 Українські вістки** ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 20.10 Розр. музика, 22.30 Нар. пісні, КОПЕНГАГЕН 20.40 Ісляндські пісні, ЛЯЙПЦІГ 18.15 Пісні, МІЛЯНО 17.15 Квартет, 21.00 Симф. концерт, ПРАГА 19.25 Популярний концерт, РАДІО ПАРІ 19.15 Оперета, 19.30 Пісні, РИМ 21.00 „Іль Пассо Мара“ оп. Масканьі, СОФІЯ 19.00 Опе[illegible] 19.30 Орх., 20.00 Смичк. квартет, 20.[illegible] Рос. романси, 21.35 Легка музика.

Біржа.

Львів, 18. березня 1939.

ГРОШІ

Бельги бельг. 89·62—89·65, Доляри америк. 5·29·50—5·29·00, Доляри канад. 5·27·50—5·28·50, Фльор. гол. 281·00—282·7[illegible] Франки франц. 14·11—14·12, Франки шв. 120·55—120·95, Фунти англ. 24·93—24·[illegible] Гульд. данц. 100·25—100·50, Кор. данськ. 111·28—112·28, Корони норв. 125·27—125·[illegible] Корони шведські 1·8·17—128·47, Лири іт. 16·60—16·9., Марки фінляндські 10·7[illegible]—11·00, Марки нім. срібні 85·50—85·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 18. березня 1939.

1 кг. масла дес. [illegible]
1 кг. масла бочк. [illegible]
1 л. молока [illegible]
1 кг. яєць [illegible]

Тенденція на все вдержана.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

виробів, 7) будови поодиноких варстатів, 8) практичних робіт на станках, ручних і моторних. Курс триватиме 5 і пів місяця, оплата за науку місячно 20 зол., вписове 5 зол., разом за цілий курс за науку 115 зол. Подрібні дані щодо удержання та початок курсу дістане кожний з тих, що зголоситься, в окремому повідомленні.

Зголошення на курс і подання за стипендії вносити негайно до Головної Управи Рідної Школи у Львові, вул. Оборони Львова 12. (давніше Сикстуська ч. 46).

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ.

Хто не купує річно бодай 10 книжок для власної потреби — той не заслуговує на назву інтелігента.

Зі судової салі.

ПІД ЗАМІТОМ ДЕРЖ. ЗРАДИ ТА ВБИВСТВА.

Окружний суд у Бережанах присудом з 24. 12. 1938 до ч. 2 к. к. 851/38 засудив **Петра Костева, Дмитра Семчишина, Василя Іваника, Михайла Семчишина, Миколу Семчишина і Миколу Безпалюка** всіх з Вербова, пов. Бережани; за злочин державної зради та крім цього двох перших підсудних за злочин убивства бл. п. Гринька Шевця з Шумлян і виміряв кару: **Петрові Костеву і Дмитрові Семчишинові 15 літ вязниці, Михайлові Семчишинові 10 літ вязниці, Василеві Іваникові та Миколі** Безпалюкові **по 6 літ вязниці,** звільняючи всіх від коштів. Від цього присуду оборона зголосила відклик. Апеляційна розправа відбулась у днях 17. і 18. ц. м. у Львові і на ній запав присуд, **яким скасовано присуд окружного суду в Бережанах щодо Миколи Безпалюка, Миколи Семчишина і Василя Іваника** та їх оправдано; зате **щодо інших підсудних присуд затверджено в цілости.** Оборона заповіла касацію.

Боронили адвокати: м-р Ольга Люстіг-Ганицька, д-р Володимир Старосольський, д-р Степан Шухевич — всі зі Львова та д-р Володимир Безмо з Бережан.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ (ЛІҐА).

Товариські змагання копаного мяча відбудуться в неділю 19. ц. м. в год. 12. на грищі Погоні.

Ціни вступу популярні. Для членів Т-ва знижка.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Неділя 19. III. год. 12. „Кіт в чоботях" вдень; год. 3.30 попол. „То більше як кохання"; год. 7.30 веч. „Галузка розмарину".

Понеділок 20. III. год. 6. „То більше як кохання".

Вівторок 21. III. год. 7.30 „Маскарада".

Середа 22. III. год. 7.30 „Маскарада".

Четвер 23. III. год. 7.30 „День без брехні".

Пятниця 24. III. год. 7.30 „Маскарада".

Субота 25. III. год. 7.30 „Маскарада".

Театр Рімнородностей.

Неділя 19. III. год. 4.30 Ревія „Любім вариять" виступ театру „Варшавський Цирулик"; год. 7.30 веч. Ревія „Любім вариять" виступ театру „Варшавський Цирулик".

Понеділок 20. III. год. 7.30 „Бурі над Шанхаєм".

Вівторок 21. III. год. 7.30 „Бурі над Шанхаєм".

Середа 22. III. год. 7.30 „Бурі над Шанхаєм".

В четвер 23. пятницю 24 і суботу 25. III. вистава вільна.

Український Театр ім. І. Котляревського.

ПЕРЕМИШЛЯНИ:

19. III. Цариця Груяй.

20. III. Пригода в Чорнім.

21. III. Корма з Льволе.

22. III. Зоря над Почаєвом.

Дня 1, 2, 3 і 4. IV. гостинне театр у Львові.

Театр Й. Стадника.

ПЕРЕМИШЛЬ:

20. III. Подайбие бухт...

21. III. Сої.

22. III. Люди на краю.

23. III. Хам.

24. III. Чорноморці.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

УГНІВ:

19. III. Невольник.

РАВА РУСЬКА:

20. III. Безталанна.

21. III. Підпи Бескиду.

22. III. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АМПІР: „Украдене життя" з Єлисаветою Бергнер.

АПОЛЬО: „Білий мурин".

АТЛЯНТИК: „Три вальси" муз. фільма Штравса, реж. Людвика Бергера.

ВАВКА: „За сто, коли одна" та кольорова гротеска.

БАЛТИК: „Білі прапори".

ВАНДА: „Панна в посте-рестанте". „Зоряна ескадра".

ҐРАЖИНА: „Люди за мрякою".

ЕВРОПА: „Гунга-Дін".

КАСІНО: „Великий вальс" із Люїзою Райнер.

КОПЕРНИК: „Три серця".

МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері".

МЕТРО: „Еспанський метелик" (Джанета Мекдональд).

МІРАЖ: „Індійська гробниця".

МУЗА: „Царівна Снігурка".

ПАКС: „У тіні хреста".

ПАЛЯС: „Суєц" (Льорета Йонґ, Аннабеля, Тирон Павер).

РАЙ: „Остання бригада".

РІЯЛЬТО: „Для тебе, сеньоріто".

РОКСІ: „Інституткa" з Д. Дюрбен.

СВІТ: „Марнотравна дочка" (Зара Леандер).

СВЯТОВИД: „Пірати", „Дикі стежки".

СТІЛЕВЕ: „Я згрішила" та ревія.

ТОН: „Циганка", „Польо".

УТІХА: „Лицарі степу" та ревія.

ХИМЕРА: „Сержант Беррі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(Марійський Майдан)
„Долина Мозелі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 19. березня 1939.

7.20 Військ. орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. газетка, огляд ринків рільних продуктів, музика, 8.45 Хл. скрипька, пісеньки, 10.15 Пісні у вик. хору, 11.00 Штафета вздовж кордонів Польщі, словно-муз. авд., 11.57 Сигнал, 12.03 Муз. поранок у вик. симф. орх., 13.00 Вийнятки з творів Пілсудського, 13.10 Орх., 14.40 В наших серцях усе живем, авд. для дітей, 15.00 Культ героїв у народі, муз. з пл., 15.25 Золота книга громад, 16.30 Орг. рецітал, 17.00 Театр Уяви: „Діяди" А. Міцкевича, 17.15 Концерт солістів, форт., скрипка, 18.25 Юлій Словацький у житті марш. Пілсудського, 18.40 В. Малішевський: Суїта на орх. на нар. мотивах, 19.00 Промова президента Польщі, 19.15 Муз. фантазія Маріяна Рудніцького, 19.35 Програма на завтра, 19.40 Літ.-муз. авд., 20.10 Спортові вістки, 20.15 Вібрані спорт. вістки, політ. огляд, веч. денник, звук. тижневик, 21.10 „У тіні меча" Леоп. Стафа, з муз., 21.55 Орх., сопран, бас, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Понеділок, 20. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Легка музика з плит, 8.30 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Втеча перед весною, 11.15 Музика з пл., спів, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Для купців і ремісників: Детайліст, гуртівник, фабрикант, Роля касієрки в підприємстві, 13.30 Верді, муз. авд. для гімназій, 14.00 Концерт бандура, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Грецький міт: „Про царя Мідаса" авд. для молоді, 15.25 Розвязка істор. загадки, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Наук. хроніка: Фільософія, 16.35 Смичк. квартет, 17.10 Із життя Гдині, 17.25 Концерт хору, органи, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Огляд шкільної нар. економіки, 18.20 Актуалії, 18.30 Розр. концерт, орх., спів, цитра, 19.00 Вояцька авдиція, 19.30 Розр. концерт, 20.00 Вечір у театрі, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Клявесиновий рецітал Шлє Міхальке (Німеччина), 21.40 Літер. новини, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Львівські комунікаційні вузли, 22.20 Із спікерового альбума, 22.55 Огляд преси, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

Вівторок, 21. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Орх., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Погані сни, 11.15 Пісеньки про ріки,пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Краса Розточа; нар. пісні, 14.30 Нар. великопісні звичаї, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Подорож у будуччину, гутірка для молоді, 15.15 Техн. скринька, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фін.-госп. актуалії, 16.30 Арії з опер Мусоргського віддсп. Сергій Бенові, бас, 16.50 Сусп. значіння популяризації науки, 17.05 Форт., 17.30 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Програмова резерва, 18.15 Для села: Як приготовити літнище, кооп. хвилина, 18.30 Для робітників, 19.00 Зі світа оперетки, розр. концерт, сопр., тенор, орх., у перерві соло год. 19.50 Актуальна гутірка, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Симф. концерт, орх., форт. 22.00 Атенські прогульки: Розцвіт різьби в Гелляді, 22.30 Віол., клявесин, 22.53 Інформ. авдиція, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 19. березня 1939.

БЕРЛІН 20.00 Орх., хор, барит., форт., БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 19.00 Військ. орх., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Нові суїти і танки, 22.30 Серенада на флет, скр. і альтівку, ЛЯГТІ 18.50 Пісні, МІЛЯНО 17.00 Симф. концерт, 22.10 Концерт квартету, МІНХЕН 20.10 „Оберон" оп. Вебера, ПРАГА 21.40 Нар. пісні, РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 Концерт, РИМ 21.00 „Кавалерія Рустікана" оп. Масканьї, „Філянда Мадзора" оп. Кодаліс, СОФІЯ 19.00 Популярна музика, 20.00 Мішаний хор, 20.55 Оперетові мельодії.

Понеділок, 20. березня 1939.

БЕРЛІН 17.00 Квінтет, 18.00 Розр. муз., БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 20.00 Опера, БУДАПЕШТ 17.10 Хор, 20.00 Твори Мусоргського, 21.20 Цг. музика, ВІДЕНЬ **19.50 Українські вістки,** ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. концерт, 20.40 Симф. концерт, 22.30 Соната ф-дур Моцарта на скр. і форт., КЕЛЬН 17.15 „Горіхохрустало" суїта Чайковського, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Форт., 22.30 Вок. концерт, ПРАГА 18.25 Концерт сальон. квартету, 20.25 Нар. пісні, 21.15 Симфонія ч. 6, „Пасторалія" Бетовена, РАДІО ПАРІ 21.15 Сольо на кларнеті, 21.30 „Ліра" оп. Шабрієра, РИМ 21.00 Сучасні розр. мельодії, 22.10 Розр. музика, СОФІЯ 18.15 Спів, 22.00 Легка і танкова музика.

Вівторок, 21. березня 1939.

БЕРЛІН 17.30 „Ісляндія у слові та письмі", 18.00 Вес. мельодії, 19.45 Веч. гомін, БІЛГОРОД 21.20 Скрипка, 22.15 Вок. концерт, БУДАПЕШТ 17.10 Цит. музика, 22.00 Форт., ВІДЕНЬ 18.20 Розр. музика, **19.50 Українські вістки** ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 20.10 Розр. музика, 22.30 Нар. пісні, КОПЕНГАГЕН 20.40 Ісляндські пісні, ЛЯГТІ 18.15 Пісні, МІЛЯНО 17.15 Квартет, 21.00 Симф. концерт, ПРАГА 19.25 Популярний концерт, РАДІО ПАРІ 19.15 Скрипка, 19.30 Пісні, РИМ 21.00 „Іль Піккольо Мара" оп. Масканьї, СОФІЯ 19.00 Спів, 19.30 Орх., 20.00 Смичк. квартет, 20.50 Рос. романси, 21.35 Легка музика.

Біржа.

Львів, 18. березня 1939.

ГРОШІ

Бельги бельг. 89·62—89·65, Долари америк. 5·29·50—5·29·00, Долари канад. 5·27·50—5·28·50, Фльор. гол. 281·00—28·72, **Франки франц. 14·11—14·12, Франки шв.** 120·55—120·95, **Фунти англ. 24·93—24·96,** **Гульд. данц. 100·25—100·30,** Кор. данські 111·28—112·28, Корони норв. 125·27—125·27, Корони шведські 1 5·17—128·17, Ліри іт. 16·60—16·90, Марки фінляндські 10·70—11·00, Марки нім. срібні 85·50—85·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 18. березня 1939.

1 кг. масла дес.	2.80
1 кг. масла бочк.	2.40
1 л. молока	сот. 17—19
1 кг. яєць	зол. 1—

Тенденція на все вдержана.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.